

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Н. КАРАЗІНА**

Каразінський банківський інститут

Кафедра: **Банківського бізнесу та фінансових технологій**
Спеціальність: **072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок**
Освітня програма: **Фінансові технології та банківський менеджмент**
Група: АФ-22М **заочна форма навчання**

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему:
**СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
FİNTECH-ТЕХНОЛОГІЙ У ФІНАНСОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ
УКРАЇНИ**

здобувача вищої освіти **Бондарь Юлії Ігорівни**

Кваліфікаційна магістерська робота допущена до захисту рішенням кафедри банківського бізнесу та фінансових технологій

Протокол № 7 від «08» грудня 2025 р.

В.о. завідувача кафедри
к.е.н., доцент

_____ К.В. Орехова
Науковий керівник

д.е.н., професор

_____ В.В. Баранова

Харків -2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

Факультет/Інститут **Каразінський банківський інститут**
Кафедра **банківського бізнесу та фінансових технологій**
Рівень вищої освіти **другий (магістерський) рівень**
Спеціальність **072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок**
Освітня програма **Фінансові технології та банківський менеджмент**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
банківського бізнесу та фінансових
технологій,
доктор економічних наук, професор
_____ Г.М. Азаренкова

“ 08 ” вересня 2025 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ

Бондарь Юлії Ігорівни
(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

1. Тема роботи СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ FINTECH-ТЕХНОЛОГІЙ У ФІНАНСОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ УКРАЇНИ

керівник роботи Баранова В.В., доктор економічних наук, професор
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом по університету від “05” вересня 2025 року № 4601-5/2887

2. Строк подання студентом роботи 24 листопада 2025 року

3. Перелік питань, які потрібно розробити:

У розділі 1: розглянути теоретичні основи поняття FinTech-технологій, зокрема сутність FinTech інновацій в Україні та світі; охарактеризувати класифікації FinTech-технологій та дослідити характерні риси Fintech-ринку України та його учасників.

У розділі 2: проаналізувати стан розвитку FinTech-технологій в Україні та закордонний досвід функціонування FinTech-сектору, розглянути рівень проникнення FinTech-рішень серед населення та бізнесу, а також роль, проблеми та виклики банківського сектору у впровадженні FinTech.

У розділі 3: розглянути перспективи розвитку FinTech-технологій в українському фінансовому середовищі, обґрунтувати вплив впровадження цифрової гривні у фінансовий сектор, охарактеризувати потенціал штучного інтелекту, Big Data,

блокчейну у FinTech-секторі, сформулювати прогноз розвитку FinTech-ринку України.

4. План роботи

№ з/п	Назви етапів роботи
1.	Вибір теми КМР
2.	Затвердження плану і завдання КМР
3.	Виконання КМР
4.	Подача на кафедру КМР для перевірки на наявність запозичень з інших документів
5.	Проходження процедури допуску до захисту КМР
6.	Захист КМР

5. Дата видачі завдання 8 вересня 2025 року

Здобувач

підпис

Ю.І. Бондарь
ініціали, прізвище

Керівник роботи

підпис

В.В. Баранова
ініціали, прізвище

РЕФЕРАТ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ
«СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ FINTECH-
ТЕХНОЛОГІЙ У ФІНАНСОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ УКРАЇНИ»
Бондарь Юлії Ігорівни

Кваліфікаційна магістерська робота містить 73 сторінки, 8 таблиць, 5 рисунків, список літератури з 82 найменувань.

Об'єктом дослідження є процес формування та розвитку банківської діяльності під впливом фінансових технологій.

Предметом дослідження є фінансові технології як інструмент підтримки фінансових послуг в банківській діяльності.

Мета кваліфікаційної магістерської роботи полягає в узагальненні теоретичних положень, науковому обґрунтуванні та розробленні методичних підходів щодо удосконалення та визначення основних загроз та можливостей діяльності банківського бізнесу під впливом бурхливого розвитку фінансових технологій, дослідження світового ринку, як банківського так і фінансового, а також можливостей співпраці та окреслення основних тенденцій розвитку партнерства.

Завданнями кваліфікаційної магістерської роботи є: проаналізувати теоретичні основи та сутність поняття FinTech технологій; розглянути сутність FinTech інновацій в Україні та світі; охарактеризувати класифікації FinTech-технологій, та дослідити характерні риси FinTech-ринку України та його учасників; проаналізувати стан розвитку FinTech-технологій в Україні, міжнародних аспектів функціонування FinTech-сектору, розглянути рівень проникнення FinTech-рішень серед населення та бізнесу, та роль банківського сектору у впровадженні Fintech, проблеми та виклики, розглянути перспективи розвитку FinTech-технологій в українському фінансовому середовищі, обґрунтувати вплив впровадження цифрової гривні у фінансовий сектор, охарактеризувати потенціал штучного інтелекту, Big Data, блокчейну у FinTech-секторі, проаналізувати прогноз розвитку FinTech-ринку України: сценарії та рекомендації.

За результатами дослідження сформульовані теоретичні та практичні положення, які показують шляхи вдосконалення та перспективи розвитку Fintech-технологій в українському фінансовому.

Одержані результати можуть бути використані для вирішення питань на рахунок впровадження FinTech-технологій у фінансовий та банківський сектор, та краще розуміння рівню проникнення у бізнеси та населення.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: FINTECH-ТЕХНОЛОГІЇ, FINTECH СЕКТОР, ФІНАНСОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ, ФІНАНСОВИЙ СЕКТОР, БАНКІВСЬКИЙ СЕКТОР, ЦИФРОВА ГРИВНЯ, РІВЕНЬ ПРОНИКНЕННЯ

ABSTRACT
ON QUALIFICATION MASTER'S WORK
« CURRENT STATUS AND PROSPECTS OF FINTECH TECHNOLOGY
DEVELOPMENT IN THE FINANCIAL ENVIRONMENT OF UKRAINE » OF
BONDAR YULIIA

Qualifying Master's work contains 73 pages, 8 tables, 5 figures, references 82.

The object of research is the process of formation and development of banking activities under the influence of financial technologies.

The subject of research is financial technologies as a tool for supporting financial services in banking.

The purpose of the master's qualification work is to generalize theoretical provisions, scientifically substantiate and develop methodological approaches to improving and identifying the main threats and opportunities for banking business activities under the influence of the rapid development of financial technologies, research the global market, both banking and financial, as well as opportunities for cooperation and outlining the main trends in the development of partnership.

The objectives of the master's thesis are:

– to analyze the theoretical foundations and essence of the concept of "FinTech technologies"; to consider the essence of FinTech innovations in Ukraine and the world; to characterize the classifications of FinTech technologies, and to explore the characteristic features of the FinTech market of Ukraine and its participants;

– to analyze the state of development of FinTech technologies in Ukraine, international aspects of the functioning of the FinTech sector; to consider the level of penetration of FinTech solutions among the population and business; to develop the role of the banking sector in the implementation of FinTech, problems and challenges;

– to analyze prospects for the development of FinTech technologies in the Ukrainian financial environment; to characterize the impact of the introduction of the digital hryvnia in the financial sector; the potential of artificial intelligence, Big Data, blockchain in the FinTech sector, analyze the forecast for the development of the FinTech market in Ukraine: scenarios and recommendations.

According to the research results the theoretical and practical provisions, that show the ways of improvement and prospects for the development of FinTech technologies in the Ukrainian financial sector.

The results obtained can be used to address issues related to the introduction of FinTech technologies into the financial and banking sectors, and to better understand the level of penetration into businesses and the population.

KEYWORDS: FIN-TECH TECHNOLOGIES, FIN-TECH SECTOR, FINANCIAL ENVIRONMENT, FINANCIAL SECTOR, BANKING SECTOR, DIGITAL UAH, PENETRATION LEVEL

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА СУТНІСТЬ FINTECH ТЕХНОЛОГІЙ	9
1.1. Сутність FinTech-інновацій в Україні та світі	9
1.2. Класифікація FinTech-технологій	17
1.3. Характерні риси FinTech-ринку України та його учасників	26
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ РОЗВИТКУ FINTECH-ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ	33
2.1. Міжнародні аспекти функціонування FinTech-сектору	33
2.2. Рівень проникнення FinTech-рішень серед населення та бізнесу	39
2.3. Проблеми та виклики в банківському секторі у впровадженні FinTech	47
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ FINTECH-ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНСЬКОМУ ФІНАНСОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ	57
3.1. Вплив впровадження цифрової гривні у фінансовий сектор	57
3.2. Потенціал штучного інтелекту, Big Data, блокчейну у FinTech-секторі	64
3.3. Прогноз розвитку FinTech-ринку України: сценарії та рекомендації	67
ВИСНОВКИ	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	77

ВСТУП

Актуальність теми. За останні десять років платіжна індустрія зазнала кардинальних змін, що охоплюють майже всі її аспекти. Весь світ став свідком появи нових форм валют, інноваційних технологій, бізнес-моделей та способів здійснення фінансових операцій. Ці процеси відбуваються на фоні глобальної економічної нестабільності та посилення регуляторних вимог. Однією з найвагоміших трансформацій стало входження на ринок нових учасників - небанківських фінансових компаній, що приносять інновації та змінюють традиційну структуру галузі. Темпи розвитку електронної комерції зростають: спочатку у сфері B2C, а тепер -і в сегменті B2B. Сучасні технологічні рішення спрямовані на підвищення швидкості та ефективності транзакцій, зменшення витрат і покращення користувацького досвіду.

У відповідь на зміни на ринку з'явилися новітні та гнучкі учасники - FinTech-компанії та цифрові екосистеми, які формують серйозну конкуренцію для традиційних банків. Проте через обмежений доступ до клієнтської бази, відсутність досвіду в галузі та належної довіри клієнтів, ці структури все ще залишаються в певній мірі відокремленими. Досліджуючи світовий ринок як банківських послуг так і фінансових технологій, а також вітчизняний український ринок, можна надати якісну оцінку того що зараз відбувається в цих сферах, які їх перспективи, переваги та недоліки.

За останні роки стали свідками глибоких трансформацій як у сфері банківських послуг, так і в підходах до впровадження технологій. Сучасні рішення допомагають фінансовим установам не лише зблизитися з клієнтом, але й оптимізувати внутрішні процеси та забезпечити більшу відповідність законодавчим нормам. Проте найбільші зміни ще попереду: банківська галузь зазнає суттєвого переосмислення через появу нових учасників ринку, розвиток альтернативних бізнес-моделей та активність інноваційних стартапів.

Технологічний прогрес, підсилений рішеннями зі сфери цифровізації, суттєво прискорив темпи змін, що призвело до справжнього прориву у FinTech-

секторі. Традиційні фінансові моделі поступово відступають перед інноваційними підходами, а багато стабільних і раніше успішних установ стикаються з викликами, які ставлять під загрозу їхнє подальше існування. Значущість цього питання зумовила вибір теми, визначила мету, завдання, логіку та зміст дослідження.

Мета і завдання дослідження. Мета роботи дослідити сучасний стан та перспективи розвитку fintech-технологій в українському фінансовому середовищі, оцінити їх вплив на трансформацію банківського сектору, підвищення ефективності фінансових послуг і інтеграцію цифрових рішень, а також визначити основні драйвери, ризики та шляхи оптимізації впровадження інновацій у фінансовій системі України.

Для досягнення поставленої мети в роботі вирішуються такі завдання.

- Визначити сутність fintech-інновацій в Україні та світі.
- Провести класифікацію fintech-технологій.
- Охарактеризувати риси fintech-ринку України та його учасників.
- Здійснити аналіз стану розвитку fintech-технологій в Україні.
- Розглянути міжнародні аспекти функціонування fintech-сектору.
- Оцінити рівень проникнення fintech-рішень серед населення та бізнесу.
- Ідентифікувати проблеми та виклики в банківському секторі при впровадженні fintech.
- Визначити перспективи розвитку fintech-технологій в українському фінансовому середовищі.
- Проаналізувати вплив впровадження цифрової гривні на фінансовий сектор.
- Оцінити потенціал штучного інтелекту, big data та блокчейну у fintech-секторі.
- Розробити прогноз розвитку fintech-ринку України з урахуванням сценаріїв та рекомендацій.

Об'єктом дослідження є процес формування та розвитку банківської діяльності під впливом фінансових технологій.

Предметом дослідження є фінансові технології як інструмент підтримки фінансових послуг в банківській діяльності.

Методи дослідження. У роботі було застосовано комплекс методів дослідження, що забезпечили всебічне й обґрунтоване вивчення теми. Метод аналізу дозволив дослідити теоретичні засади розвитку FinTech-сектору та визначити ключові чинники його формування. Логічний метод забезпечив побудову причинно-наслідкових зв'язків і формування цілісних висновків щодо тенденцій та перспектив ринку. Статистичний метод дав змогу опрацювати фактичні дані, виявити закономірності й оцінити динаміку показників фінансових технологій в Україні. Метод математичного моделювання був використаний для побудови прогнозних сценаріїв розвитку FinTech-індустрії та визначення можливих траєкторій її подальшого зростання. Така комбінація методів забезпечила логічність, наукову обґрунтованість і комплексність дослідження.

Інформаційне забезпечення. Використано дані офіційного сайту НБУ, монографії та наукові статті вітчизняних та закордонних вчених, Інтернет-джерела по темі дипломної роботи. Автори, які зробили найбільший внесок у розробку досліджуваного завдання це Кльоба Л.Г., Мазаракі А.А., Волосович С.В.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості їх використання для підвищення ефективності діяльності організацій, удосконалення управлінських рішень та розробки рекомендацій, які можуть бути впроваджені у практичну роботу або подальші дослідження.

Апробація результатів кваліфікаційної магістерської роботи. Практичні положення кваліфікаційної роботи оприлюднені на міжнародній науково-практичній конференції на тему «Сучасний стан та перспективи розвитку Fin-tech технологій у фінансовому середовищі України» (м. Харків, 20 листопада 2025 р.).

Структура роботи. Кваліфікаційна магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, містить 73 сторінки тексту, 8 таблиць, 5 рисунків, список використаних джерел включає 82 найменування літератури.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА СУТНІСТЬ FINTECH-ТЕХНОЛОГІЙ

1.1. Сутність FinTech-інновацій в Україні та світі

Сучасний розвиток фінансової системи відбувається під впливом інтенсивного впровадження фінансових технологій (FinTech), що істотно трансформують структуру та способи надання банківських послуг. Зростання конкуренції у банківській сфері змушує фінансові установи не лише адаптуватися до змін економічних умов, а й активно запроваджувати інноваційні підходи, які допоможуть утримати наявних клієнтів і залучити нових.

Фінансові технології створюють для споживачів низку вагомих переваг: а саме можливість виконання дуже великої кількості операцій у віддаленому режимі, максимальна зручність користування послугами незалежно від часу та покращена оперативність їх надання, у тому числі й посилення інструментів моніторингу й організації особистих фінансових потоків. В результаті користувач отримує набагато більше автономії, вільного часу та персоналізованих можливостей, що формує та розвиває нові стандарти обслуговування [5].

Для банківських установ упровадження інноваційних технологій передбачає не лише можливість отримання додаткового прибутку, а й підвищення ефективності операційних процесів, зменшення витрат та посилення їхніх конкурентних позицій на фінансовому ринку. Таким чином, FinTech виступає одним із ключових факторів формування якісних змін у банківському секторі, стимулюючи тим самим розвиток більш новітніх продуктів, запроваджень та послуг, підвищення рівня фінансової інклюзії та цифровізації економіки.

В журналі Економічна правда дали таке поняття фінтех (від англ. financial technology) – являє собою новітній комплекс передових цифрових розробок та технологій, які покликані автоматизувати й оптимізувати фінансові процедури для підприємств і приватних користувачів. Саме він включає сучасні програмні рішення, цифрові платформи, інноваційні процеси та бізнес-моделі, що забезпечують ефективне управління фінансовими потоками та послугами [55].

Сфера фінтеху є фундаментальним рішенням більшості електронних фінансових операцій, починаючи від депозитів, грошових переказів та онлайн-кредитування та розтягуючись аж до розрахунків за товари та послуги. Його застосування забезпечує можливість у віддаленому форматі отримувати банківські та фінансові сервісів за допомогою телефону, інтернету, мобільних застосунків, вебплатформ та інших цифрових інтерфейсів. Саме новітнє впровадження фінтех у сучасне життя дозволяє клієнтам здійснювати операції швидко, безпечно й автономно, без особистого відвідування банківського відділення або взаємодії з представником фінансової установи, що в свою чергу значно зменшую час на вирішення проблем.

У цілому у сфері фінтех прийнято виділяти сім основних напрямів розвитку: цифровий банкінг, краудфандинг, страхові технології (InsurTech), управління інвестиціями, кредитування, інфраструктурні рішення для фінансової екосистеми а також найбільш відомі на сьогодні це платіжні сервіси.

Основною аудиторією фінтех-сервісів і водночас найвпливовішими ринковими гравцями є саме міжнародні платіжні системи, платформи для еквайрингу криптовалют, брокерські компанії, криптотрейдери, а також зарубіжні криптовалютні біржі. Обов'язково треба наголосити, що фінтех відзначається значною динамічністю: будь-який технологічний прорив у певній сфері здатен створити цілком новий напрямок розвитку індустрії та визначати її тенденції на кілька наступних років уперед [2].

Україна займає провідні позиції у сфері інформаційних технологій, зокрема у таких напрямках, як розробка технологій розподіленого реєстру та нейронних мереж, систем кіберзахисту й управління даними. Місцеві програмісти та фахівці з даними компетенціями часто стають ключовою ланкою в численних фінтех-проектах, а також у діяльності фінансових компаній і банків, що займаються створенням та впровадженням інноваційних фінтех-рішень.

Попри складну інвестиційну ситуацію та специфічні регуляторні фактори для входу на ринок, а також відсутність розвиненого венчурного капіталу й краудфандингових механізмів, в Україні щороку з'являється дедалі більше успішних фінтех-стартапів і проєктів. Важливо підкреслити, що кожен із них є результатом багаторічної наполегливої роботи, тестування концепцій і пошуку оптимальної форми представлення продукту, здатної зацікавити споживачів і здобути визнання на ринку.

Кількість фінтех-стартапів в Україні могла б бути суттєво більшою за умови створення сприятливішого інвестиційного середовища. Зокрема, йдеться про необхідність розвитку механізмів венчурного фінансування таких проєктів, запровадження додаткових інструментів захисту інвестиційного капіталу, а також удосконалення регуляторних процедур. Спрощення та підвищення прозорості процесу первинного ліцензування фінансових послуг, що надаються через електронні канали комунікації, стало б важливим стимулом для зростання кількості інноваційних рішень на ринку.

НБУ ухвалив 9 липня 2020 року чітку дорожню карту створення сучасної фінтех-екосистеми, а саме Стратегію розвитку фінтеху до 2025 року. Документ включає інноваційні фінансові послуги та зручні цифрові інструменти для користувачів. Основою для її підготовки стали ключові орієнтири, визначені у Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року, презентованій НБУ спільно з іншими регуляторами на початку 2020 року [36].

Документ визначає ключові напрями розвитку інновацій, та впроваджень у фінансовій сфері, демонструє основні найважливіші тенденції

та встановлює чіткі та прозорі орієнтири для розвитку фінтех-ринку на найближчі п'ять років, що має сприяти цифровізації фінансових послуг, підвищенню їхньої доступності та ефективності.

До основних складових розвитку фінтех-ринку України відносять: формування і застосування механізму регуляторної «пісочниці», що дасть змогу швидко та якісно тестувати новітні фінансові рішення та інновації; значною мірою підвищиться рівень фінансової обізнаності та грамотності населення та бізнесу, та в тому числі і збільшення фінансової інклюзії; формування академічної та дослідницької бази з акцентом на розвиток відкритого банкінгу.

Результативність запровадження Стратегії розвитку фінтеху буде значною мірою зумовлене успішністю впровадження супутніх цифрових проєктів, які продвигає Національний банк України. Серед них: втілення віддалених процесів та програм ідентифікації та верифікації користувачів; адаптації та впровадження рішень та положень європейської директиви PSD2 до українського законодавства; запровадження сервісу миттєвих міжбанківських платежів у Системі електронних платежів (СЕП) у режимі 24/7; посилення регуляторних вимог у сфері кібербезпеки, та модернізації послідуєчих інноваційних ініціатив центрального банку.

За даними на 31 липня 2024 року фінансовий сектор України включає в себе 75 діючих банків та 2089 учасників небанківського фінансового ринку. Серед яких є: 196 страховиків, які ведуть свою діяльність у розрізі ризикового страхування (non-life), 19 компаній зі страхування життя, 304 ломбарди, 327 кредитних спілок, 146 лізингових компаній, що не мають офіційного статусу фінансової установи, а також 1034 фінансові компанії, що обладують ліцензіями на надання послуг із кредитування, лізингу, факторингу, гарантування, переказу коштів та обміну валют. Окрім цього, на ринку діють 63 страхових брокери [37].

Платіжна інфраструктура України охоплює 35 внутрішніх платіжних систем, створених резидентами, а також 13 міжнародних платіжних систем,

заснованих нерезидентами, що забезпечує спектр можливостей для проведення фінансових операцій.

Із 1 липня 2020 року Національний банк України виконує повноваження регулятора небанківських фінансових установ. Дані завдання як профільного регулятора НБУ презентує у декількох провідних напрямках: систематичний моніторинг фінансових інновацій та аналіз впливу цифрових трансформацій на бізнес-моделі учасників ринку; розвиток регуляторних технологій (RegTech); постійне впровадження оновлених нормативно-правових актів та політик згідно до потреб ринку; впровадження сучасних процедур збору, обробки та аналізу даних з метою підвищення ефективності нагляду, зокрема у сфері протидії відмиванню коштів (AML) [38].

Крім того, пріоритетними є імплементація стандартів відкритого банкінгу та рішень на основі розподіленого реєстру (блокчейн), оптимізація контролю великих масивів даних (Big Data analytics), розвиток інструментів підтримки інновацій, включаючи регуляторні «пісочниці», формування комплексної системи забезпечення кібербезпеки, а також покращення рівня обізнаності у сфері фінансової грамотності населення та бізнесу, охорона інтересів споживачів цифрових фінансових послуг.

В Україні передбачено створення дієвої фінтех-екосистеми, що відповідатиме та задовольнятиме потребам усіх зацікавлених сторін: користувачів, учасників ринку, державних органів та постачальників суміжних послуг. Найголовнішою задачею та метою цього процесу є встановлення цілісної, прозорої та функціональної української фінтех-екосистеми.

Національний банк України окреслює найдієвіші властивості даної екосистеми подальшим чином: вона має бути конкурентоспроможною та інтегрованою у суспільство; привабливою для інвестицій з-за кордону і економічно ефективною та вигідною; технологічно сучасною та юридично захищеною; регулюватися за прогресивними, передовими та збалансованими принципами; відкритою, прозорою та доступною для технологічних рішень; забезпечувати синергію між учасниками ринку та рівні можливості для всіх

стейкхолдерів; інноваційною та потужною; безпечною та інтегрованою в глобальну фінансову систему [37].

Український фінансовий ринок демонструє ряд показників, що стрімко зростають і тим самим створюючи вигідні та сприятливі умови для подальшого динамічного розвитку індустрії фінансових інновацій. За даними відкритих джерел, Національного банку України та провайдерів платіжних послуг, основні цифрові тренди в країні виглядають так: населення становить близько 42,2 млн осіб, з яких приблизно 63% регулярно користуються Інтернетом; ІТ-сектор формує близько 4% від ВВП країни; щороку українські вищі навчальні заклади випускають близько 36 тисяч ІТ-спеціалістів.

Україна посідає четверте місце у світі за рівнем розвитку безконтактних платежів. Загальна кількість активних платіжних карток перевищує 38 млн, із яких близько 5,3 млн підтримують технологію безконтактної оплати. Країна увійшла у рейтинг до першої п'ятірки у світі за кількістю NFC-платежів, при цьому понад 20 банків надають відповідні сервіси.

Серед дорослого населення 45% користуються смартфонами, а 50% вебтрафіку та 49% переглядів на платформі YouTube відбувається саме з мобільних пристроїв. Впровадження «розумних міст» утримує позицію одного із провідних цифрових трендів в Україні. До виникнення пандемії у світі, у київському метро щодня фіксувалось більш ніж 200 тисяч поїздок за рахунок використанням безготівкової форми оплати. У столиці та інших провідних містах громадський транспорт поступово комплектують необхідним обладнанням, такими як терміналами та іншими засобами, що дають змогу розраховуватися без готівки.

Крім того, Україна входить до топ-10 країн Європи за рівнем використання носимих пристроїв (wearables) для оплати, таких як розумні годинники чи обручки. Покриття мережами 3G+ охоплює близько 70% території країни, що створює сприятливі умови для цифрової трансформації та розвитку мобільних фінансових сервісів.

За даними каталогу UAFIC 2019, український фінтех-ринок включає в себе більш як 100 корпорацій, велика частина із яких спеціалізується на наданні платіжних сервісів. Наразі великі сили прикладені для створення та впровадження нових напрямків онлайн-кредитування та інфраструктурних рішень для фінансової сфери. Серед провідних гравців ринку присутні абсолютно повністю мобільні банки без фізичних відділень, а також постійно з'являються нові учасники, що розширюють конкурентне середовище [78].

Аналізуючи міжнародні дослідженнями та українську статистику, дуже чітко видно значне збільшення та впровадження числа користувачів мобільних приборів, а також інтенсивний розвиток електронної комерції дають активне розширенню ринку фінансових технологій, підвищуючи попит на цифрові фінансові послуги та стимулюючи впровадження новітніх продуктів і сервісів та адаптації цифрових платежів у Європі, всьому світі та в Україні.

У 2020 році обсяг ринку цифрових платежів у Європі досяг рекордних 802 млрд доларів США, продемонструвавши зростання на 9,9% порівняно з 2019 роком. До 2023 року ринок перевищив позначку в 1 трлн доларів США, що свідчить про стрімке зростання європейської індустрії онлайн-платежів - близько 30% за останні три роки.

У 2020 році обсяг європейського ринку цифрових платежів сягнув рекордних значень 802 млрд доларів США, продемонструвавши стрімке розширення на 9,9% порівняно з 2019 роком. До 2023 року обсяг ринку перевищив позначку в 1 трлн доларів США, що свідчить про стрімке збільшення європейської індустрії онлайн-платежів – приблизно на 30% за останні три роки.

Аналітики та науковці очікують, що до 2026 року фактично 90% усіх транзакцій будуть виконуватися з використанням електронних каналів, а цифровими сервісами користуватиметься приблизно 705 млн європейських споживачів. Така динаміка підтверджує стабільне зростання та високий потенціал розвитку ринку електронних платежів у Європі [60].

У 2024 році загальний обсяг цифрових платежів у світі склав фактично 4,1 трлн доларів США, що за прогнозами свідчить, що до 2026 року цей показник зросте до 4,8 трлн доларів, а в 2027 році може досягти 6,7 трлн доларів США.

Очікується, що впровадження чатботів у банківському секторі допоможе зберегти до 7,3 млрд доларів США щорічно до 2027 року. Крім того, активи під управлінням компаній, що спеціалізуються на цифровому управлінні капіталом у сегменті роздрібного бізнесу, за прогнозами, досягнуть 700 млрд доларів США до 2026 року, що підтверджує зростаючу значущість технологій у фінансовій сфері.

У першому кварталі 2024 року в Україні сумарна кількість операцій із платіжними картками українських банків, разом з урахуванням з безготівковими транзакціями та отриманням готівки, склала 1 375,3 млн штук, а їхня сумарна вартість -920,5 млрд грн. Якщо порівнювати з аналогічним періодом 2023 року кількість таких операцій збільшилася на 24,5%, а сума -на 15,6%.

Значну частину обсягу і суми в першому кварталі 2024 року склали саме безготівкові операції. Їхня кількість склала 1 183,2 млн штук (85,4% від загальної кількості транзакцій), а сума -503 млрд грн, що становить 54,6% від загальної вартості операцій із картками (торік цей показник становив 49,7%).

Спираючись на дані ПриватБанку, у перші чотири тижні карантину (пандемії) кількість щоденних операцій зі зняття готівки в касах банку зменшилася в 4,5 рази - із 137 тис. до 31 тис. на день. Також важливо наголосити, що українці вдвічі рідше знімали готівку в банкоматах ПриватБанку: кількість таких операцій скоротилася з 2,7 млн до 1,3 млн на добу порівняно з початком березня.

Хоча банки традиційно займають центральну роль у проведенні та здійсненні грошових операцій, на сучасному етапі їх значення для клієнтів поступово знижується. У найближчому майбутньому багато фінансових угод можуть здійснюватися без участі посередника. У зв'язку з цим банкам

необхідно переформувати та перелаштувати власні бізнес-моделі та знайти нові способи залишатися актуальними для клієнтів.

Для того, щоб залишатися на плаву в умовах високої конкуренції банк не може обмежуватися виключно класичною моделлю, заснованою та впровадженою лише на обслуговуванні клієнтів, а має розширювати свою діяльність у межах фінансової екосистеми. Сучасна стратегія передбачає не лише конкурентну боротьбу, а й співпрацю з технологічними компаніями: банки та фінтех-компанії можуть спільно розвивати та будувати партнерські відносини, що сприятиме розвитку бізнесу обох сторін.

Слід зауважити, що хоча роль фінтех-компаній стрімко зростає, банківський та фінансовий ринок не зникнуть. Проте підходи до їх функціонування, підтримки конкурентоспроможності та напрями трансформації будуть значно різнитись. Щоб не відбулось витіснення, банкам обов'язково необхідно формувати нову модель взаємодії з клієнтами, засновану на довірі, прозорості, що принесе фундаментальне збільшення бізнесу та зміцнення позицій на ринку.

1.2. Класифікація FinTech-технологій

Цифровізація виступає одним із ключових стратегічних напрямів розвитку всіх секторів економіки України, зокрема банківської сфери. Вона передбачає впровадження комплексних економічних, організаційно-управлінських та інституційних інновацій у різних напрямках функціонування банківських установ. В теперішніх передумовах посиленої конкуренції на ринку цифрові трансформації сприяють розширенню клієнтської бази, зростанню частки ринку банківських послуг, підвищенню ефективності витрат, а також зміцненню фінансової стійкості та безпеки банку.

Вона у розрізі діяльності банку передбачає саме впровадження системи заходів, які є спрямовані на поглиблення співпраці з фінтех-стартапами задля того щоб досягти стратегічних цілей розвитку. Саме цифровізація має на увазі

впровадження новітніх методів роботи, створення нових банківських продуктів та послуг, що допомагає зростанню та розширенню користувачької бази й збільшенню конкурентоспроможності банку [3].

Для сучасному етапі для вітчизняних банків цифровізація діяльності вимагає дуже гнучкого та проактивного підходу, який є орієнтований на пошук та виявлення нових можливостей, здатності залучати та ефективно використовувати ресурси з різних джерел, забезпечуючи досягнення поставлених цілей із мінімальними витрат.

Фінансові технології, або FinTech, сьогодні є одним із провідних факторів трансформації світової фінансової системи та демонструють високий темп розвитку у більшості країн світу. Вони характеризуються інтеграцією сучасних цифрових рішень у процеси створення, обслуговування та доставки фінансових продуктів і послуг, що сприяє оптимізації бізнес-процесів, підвищенню ефективності операцій та поліпшенню якості обслуговування клієнтів. FinTech стає платформою для взаємодії фінансового і технологічного секторів, формуючи нові бізнес-моделі, які значною мірою змінюють традиційне уявлення про банківську діяльність. В Україні цей сектор також активно розвивається: на національному ринку функціонує понад сто компаній, що охоплюють як інноваційні стартапи, так і більш зрілі фінансові установи, які впроваджують передові технології.

Розвиток FinTech створює для банківської системи як виклики, так і нові можливості. З одного боку, фінтех-компанії підсилюють конкуренцію, створюючи додаткові ризики для традиційних банків у збереженні їхніх ринкових позицій. З іншого - вони стають потенційними партнерами, сприяючи впровадженню інноваційних рішень, які дозволяють банкам підвищувати ефективність роботи та розширювати спектр послуг. У сучасних умовах, коли спостерігається активне зростання цифрового ринку та розвитку віртуальних фінансових платформ, інтеграція інноваційних технологій стає ключовим фактором підтримки конкурентоспроможності та задоволення змінених потреб клієнтів.

Серед основних напрямів розвитку FinTech у банківській сфері особливе значення набуває відкритий банкінг, який передбачає надання клієнтами банків доступу до своїх фінансових даних зовнішнім платформам, таким як платіжні сервіси та онлайн-кредитори. Це відкриває нові можливості для банків, зокрема для впровадження цифрових інструментів обслуговування, створення нових продуктів і сервісів, що відповідають динамічним запитам споживачів, а також більш активного використання аналітики великих даних у процесі ухвалення управлінських рішень. Паралельно розвиток концепції банк-рітейлера дозволяє фінансовим установам розширювати спектр послуг, впроваджувати програми лояльності та формувати нові джерела доходу, використовуючи велику клієнтську базу партнерів-рітейлерів. Це сприяє підвищенню ефективності бізнес-моделей банків і створює умови для комплексного розвитку клієнтського сервісу.

Поглиблена співпраця банків із фінтех-стартапами стає системним процесом, який забезпечує досягнення стратегічних цілей розвитку фінансових установ. Вона спрямована на впровадження інноваційних технологій, створення нових банківських продуктів і послуг, підвищення привабливості для клієнтів та розширення ринкової присутності. Така взаємодія дозволяє банкам трансформувати науково-технічні розробки та накопичені технології у практичні рішення, що підвищують ефективність операцій, оптимізують внутрішні процеси та забезпечують більш персоналізований підхід до обслуговування клієнтів. Водночас це стимулює комерціалізацію інновацій та формує платформу для створення продуктів і послуг із новими характеристиками, які відповідають сучасним вимогам ринку. Перспективи подальших досліджень у сфері FinTech полягають у розробці науково обґрунтованих рекомендацій та практичних підходів для поглиблення співпраці банків і фінтех-компаній, що дозволить ефективно впроваджувати інноваційні продукти та технології, підвищувати конкурентоспроможність фінансових установ та розвитку національного фінансового ринку [18].

Порівняльна таблиця ефектів Суптех та Регтех

Ефекти	Переваги Суптех	Переваги Регтех
Удосконалення управління ризиками	-перехід до нагляду, що базується на оперативних даних та прогнозних підходах; -підвищення ефективності контролю завдяки акценту на ризик-орієнтовані методи;	-кращі інструменти для контролю різних типів ризиків на рівні окремих установ; -підсилення процедур комплаєнсу та систем управління ризиками; -підвищений захист від шахрайства, кібератак і маніпуляцій на ринку.
Підвищення ефективності роботи	-зростання результативності наглядових органів, зокрема скорочення часу обробки запитів; -ширші можливості автоматизації, покращена мобільність та якість управління даними; -оптимальніше використання ресурсів регулятора;	-прискорене опрацювання великих масивів даних та глибша перевірка інформації; -мінімізація кількості помилок, властивих ручним процесам; -зменшення витрат на операційну діяльність і комплаєнс завдяки підвищенню продуктивності.
Покращення аналітичних можливостей	-підвищення точності та актуальності даних, що надходять до регулятора; -можливість проведення складнішої та глибшої аналітики; -здатність виявляти нові закономірності та нетипові фінансові операції;	-можливість використовувати прогностичні моделі для раннього виявлення потенційних загроз, зокрема у випадках шахрайства чи зростання ризикових операцій.
Відповідність міжнародним вимогам і стандартам	-підвищення прозорості та узгодженості наглядових процедур; -адаптація до нових фінансових продуктів і бізнес-моделей, що розширюють межі регуляторного поля;	-оперативне реагування на оновлення у регуляторних вимогах; -спрощення виконання нормативних зобов'язань; -підвищення прозорості та чесності ведення бізнесу.
Зміцнення довіри	-більш ефективний та швидкий нагляд; -можливість оперативно виявляти порушення та запобігати кризовим ситуаціям; -зміцнення довіри до фінансового сектору з боку суспільства.	-створення додаткових конкурентних переваг і підвищення лояльності клієнтів; -покращення якості сервісу та комунікації з користувачами; -спрощений доступ населення до фінансових послуг.

Важливою складовою таких досліджень є аналіз впливу цифрових трансформацій на організаційні структури банків, процеси прийняття рішень, механізми управління ризиками та формування нових стратегій взаємодії з клієнтами, що дозволяє інтегрувати технологічні інновації у довгострокову стратегію розвитку фінансових установ [18].

Впровадження Регтех і Суптех-рішень спричиняє суттєві зміни у традиційних процесах регуляторного контролю та діяльності піднаглядних фінансових установ, спрямовані на автоматизацію процедур та підвищення ефективності нагляду. Регтех дозволяє фінансовим організаціям більш оперативно і точно виконувати нормативні вимоги, зменшуючи людський фактор у процесах контролю та звітності, тоді як Суптех надає регулятору інструменти для більш комплексного та інтегрованого моніторингу ринку у реальному часі. Такий симбіоз технологій створює умови для більш прозорого, швидкого та надійного управління ризиками, а також дозволяє зменшити витрати на виконання регуляторних процедур.

Ключовим аспектом успішної реалізації цих технологій є ефективна синхронізація дій між регулятором і фінансовими установами. Регулятори, розуміючи складність дотримання нормативних вимог у банківській і фінансовій сферах, повинні створювати стимули для впровадження Регтех-рішень фінансовими організаціями та паралельно інтегрувати Суптех-технології у власні процеси нагляду. Це дозволяє не лише підвищити точність і швидкість контролю, а й формує основу для прогнозування ризиків і своєчасного реагування на нестандартні або критичні ситуації. Фінансові установи, у свою чергу, повинні адаптувати внутрішні бізнес-процеси відповідно до застосування Суптех-рішень регулятором, що забезпечує ефективну взаємодію та максимальне використання технологічних інновацій у повсякденній діяльності.

Ідеальним сценарієм є повна інтеграція Регтех і Суптех-рішень, що дозволяє реалізувати нагляд і контроль у режимі реального часу, зводячи до мінімуму ручні операції та підвищуючи оперативність управлінських рішень.

Це не лише сприяє більш точному і всебічному оцінюванню ризиків, а й забезпечує гнучке реагування на динамічні зміни на ринку. Водночас така інтеграція формує умови для розвитку інноваційних продуктів та послуг, оскільки фінансові установи отримують доступ до більш детальної аналітики та інструментів прогнозування, що підвищує якість управлінських рішень і дозволяє більш ефективно взаємодіяти з клієнтами.

Перспективи подальшого розвитку Регтех і Суптех полягають у створенні комплексних моделей інтеграції цих технологій, які забезпечують прозорість, автоматизацію та високий рівень безпеки фінансових процесів. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на розробку методик ефективної взаємодії регуляторів і фінансових установ, а також на оцінку економічного ефекту впровадження таких рішень, включаючи підвищення конкурентоспроможності банківського сектору, оптимізацію витрат та покращення якості фінансових послуг для клієнтів. Інтеграція Регтех і Суптех у практику фінансового нагляду та управління створює передумови для цифрової трансформації фінансового ринку в цілому, підвищуючи його стійкість, прозорість та адаптивність до сучасних викликів і технологічних трендів [8].

Розуміння основних напрямів фінтеху передбачає аналіз того, яким чином сучасні цифрові рішення змінюють традиційні фінансові сервіси. У таблиці 1.2 наведено узагальнення найпоширеніших фінтех-напрямів із прикладами, що дають змогу глибше осягнути сутність фінансових технологій. Одним із ключових секторів фінтех-індустрії є технологія блокчейн та пов'язані з нею криптовалюти. Саме блокчейн забезпечує можливість прямих транзакцій між користувачами, застосовуючи смарт-контракти й механізми досягнення консенсусу, що докорінно трансформують фінансову сферу. Поєднання децентралізованих, незмінних реєстрів з криптовалютами чи токенами відкриває перспективи істотного удосконалення фінансових послуг. Значущість блокчейну у розширенні доступу до фінансових інструментів

підтверджується тим, що у світі вже зареєстровано понад 80 млн власників криптогаманців.

Таблиця 1.2

Основні FinTech-технології та їх застосування

Технологія	Характеристика	Приклади застосування
Blockchain (блокчейн)	Розподілений реєстр даних, який забезпечує прозорість та безпеку транзакцій без посередників	Криптовалюти, смарт-контракти, цифрова гривня
Big Data (великі дані)	Аналіз великих обсягів даних для прийняття фінансових рішень, прогнозування ризиків, поведінки клієнтів	Кредитний скоринг, аналітика клієнтських уподобань
Штучний інтелект (AI) та машинне навчання (ML)	Алгоритми, що імітують людське мислення для автоматизації процесів	Чат-боти, автоматичне інвестування, виявлення шахрайства
Хмарні технології (Cloud Computing)	Забезпечують зберігання даних і доступ до фінансових послуг через інтернет	Онлайн-банкінг, CRM системи банків
Open Banking (відкрите банкінг-середовище)	Дозволяє третім сторонам отримувати доступ до банківських даних через API	Інтеграція банків із фінтех-додатками
Biometric technologies (біометричні технології)	Ідентифікація користувача за відбитком, обличчям, голосом	Авторизація в мобільному банку
RegTech (Regulatory Technology)	Технології для автоматизації регуляторних процесів	Виявлення підозрілих операцій, AML/KYC системи
InsurTech (Insurance Technology)	Інновації у сфері страхування	Онлайн-поліси, автоматизована оцінка ризиків
Robo-advisors	Автоматизовані фінансові консультанти	Інвестиційне планування без участі людини
Cybersecurity technologies	Захист фінансових даних від кіберзагроз	Шифрування, багатофакторна аутентифікація

Джерело: складено за даними [40]

Криптовалюти, що функціонують на базі блокчейн-технологій, відіграють важливу роль у розвитку фінтех-сфери, забезпечуючи вищий рівень

приватності, захисту даних і відкритості фінансових операцій. Прикладами таких цифрових активів є біткоїн, ефіріум, стейблкоїни та інші токени, що демонструє їхнє зростаюче значення для майбутнього фінансових технологій.

Серед ключових напрямів розвитку фінансових технологій важливе місце посідають регуляторні технології (RegTech), спрямовані на підвищення ефективності виконання регуляторних вимог у фінансовому секторі. Їхнє основне призначення полягає у спрощенні процедур комплаєнсу, мінімізації операційних ризиків і забезпеченні прозорості регуляторних процесів в умовах постійних змін законодавства. Використання інструментів автоматизації дає змогу фінансовим установам своєчасно і точно здійснювати моніторинг транзакцій, формувати звітність, відстежувати відповідність вимогам та управляти ризиками у реальному часі. У цьому контексті застосування штучного інтелекту, машинного навчання та аналітичних платформ сприяє ранньому виявленню підозрілих операцій, що значно зменшує ймовірність фінансових порушень та підвищує довіру до фінансової системи [40].

Паралельно швидкими темпами розвивається сегмент страхових технологій (InsurTech), який інтегрує цифрові рішення у традиційні страхові процеси. Завдяки застосуванню мобільних застосунків, технологій штучного інтелекту, телематики та Інтернету речей страховики отримують можливість оперативної обробки запитів клієнтів, персоналізувати страхові продукти та впроваджувати нові моделі взаємодії. Наприклад, використання даних, зібраних зі смартфонів або спеціальних датчиків у транспортних засобах, дозволяє формувати індивідуальні тарифи залежно від стилю керування або рівня ризику. Це не лише покращує якість страхового обслуговування, а й підвищує загальну ефективність бізнес-процесів у галузі.

Суттєвий вплив на поведінку споживачів і компаній справило стрімке поширення мобільних платіжних сервісів, що забезпечують швидкі й безпечні безготівкові транзакції. Такі рішення, як Apple Pay, Google Pay, PayPal, Venmo та інші, активно замінюють традиційні інструменти оплати. Зростання популярності цих сервісів частково обумовлене пандемією COVID-19, що

прискорила світову тенденцію переходу до безконтактних платежів. Масове використання таких платформ -зокрема понад 65 мільйонів активних щоденних користувачів Venmo -демонструє високий рівень довіри та готовність населення приймати цифрові фінансові інструменти у повсякденному житті.

Істотні зміни спостерігаються також у сфері кредитування, де фінансові технології сприяли виникненню нових моделей взаємодії між позичальниками та інвесторами. Платформи пірингового кредитування (P2P), побудовані на принципах децентралізованих фінансів (DeFi), дозволяють користувачам отримувати позики без необхідності звертатися до банків або фізично відвідувати фінансові установи. Такі сервіси, як Aave, Compound чи Credit Karma, пропонують спрощені інструменти оцінки кредитоспроможності, надання звітів із кредитної історії та можливості фінансового планування, що робить процес кредитування доступнішим та прозорішим [15].

У сфері управління особистими фінансами фінтех забезпечує новий рівень зручності та ефективності. Цифрові платформи WealthTech пропонують комплексні інструменти для інвестування, бюджетування та контролю фінансових потоків. Такі системи використовують елементи прогнозової аналітики, допомагаючи користувачам приймати обґрунтовані рішення щодо розподілу капіталу та управління інвестиційними портфелями. Застосунки дозволяють в одному місці бачити всі фінансові операції -від банківських рахунків і кредитних карток до цифрових активів та доходів.

Не менш важливим сегментом є краудфандингові платформи, які забезпечують доступ до фінансування для стартапів, соціальних ініціатив і малого бізнесу. Вони дозволяють підприємцям презентувати свої проекти широкому колу потенційних інвесторів, отримуючи кошти без необхідності звертатися до традиційних фінансових інституцій. Такий механізм сприяє розвитку інновацій та підтримує конкурентоспроможність малого бізнесу.

Окремої уваги заслуговують роботизовані консультанти та мобільні торговельні платформи, які використовують алгоритми штучного інтелекту

для автоматизованої обробки даних і надання рекомендацій з інвестування. Вони роблять експертні фінансові послуги доступними для широкого кола користувачів, дозволяючи здійснювати операції зі смартфонів та забезпечуючи захист даних за допомогою криптографічних та блокчейн-рішень [30].

У цілому фінансові технології сприяють глибокій трансформації фінансового сектору, підвищуючи якість, швидкість і доступність фінансових послуг для громадян та бізнесу. Кожен із розглянутих напрямів формує нові підходи до взаємодії зі споживачами та створює умови для подальшого розвитку цифрової економіки.

1.3. Огляд FinTech-ринку України: ключові учасники та стартапи

Українська асоціація фінтех та інноваційних компаній представила оновлену версію каталогу фінтех-компаній України на 2025 рік. Даний документ було підготовлено за підтримки Національного банку України, Міністерства цифрової трансформації, Міжнародної фінансової корпорації (IFC) у партнерстві з Державним секретаріатом Швейцарії з економічних питань (SECO), Фондом ефективного врядування Уряду Великої Британії в Україні (GGF) та Українським фондом стартапів.

У межах дослідження було опитано 150 учасників. Фінтех-сектор України демонструє стабільну динаміку розвитку, активно впроваджує інновації, дотримується міжнародних стандартів і посилює свою конкурентоспроможність на глобальному ринку [40].

За результатами дослідження, проведеного УАФІК, сучасний фінтех-ринок України демонструє сталу активність та поступовий розвиток, незважаючи на складні економічні та безпекові умови. На сьогодні в галузі функціонує близько 260 компаній, а загальна кількість учасників ринку протягом останнього року практично не змінилася. Така стабільність пояснюється високою адаптивністю бізнесів до зовнішніх викликів. Оцінка вартості ринку становить близько 1,5 млрд доларів США.

Джерело: складено за даними [41]

Рис. 1.1. Інфографічний профіль України як передумова розвитку FinTech-технологій

Загалом на ринку діє 257 фінтех-компаній, серед яких сім були засновані у 2024 році. Водночас 18% компаній мають жінок серед засновників, а більшість -84% -працюють, фінансуючись виключно власними ресурсами. Значна частка фінтех-проектів демонструє соціальну залученість: 65% компаній мають у своїх командах представників, які служать у лавах Збройних сил України. Географічна концентрація також залишається характерною -78% бізнесів базуються у столиці. Водночас майже 38% компаній уже працюють на міжнародних ринках, що свідчить про зростання їхньої глобальної конкурентоспроможності. Показово, що 76% суб'єктів ринку вже досягли точки беззбитковості, що підтверджує зрілість та ефективність бізнес-моделей.

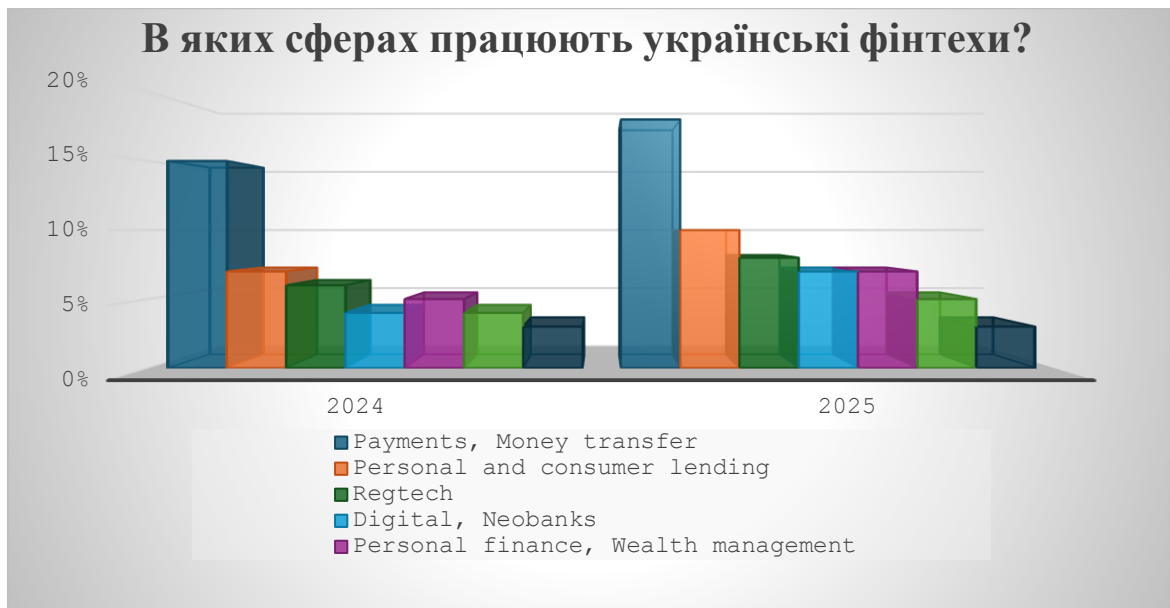
Формування тенденцій розвитку ринку значною мірою відбувається під впливом державної політики та регуляторних ініціатив. Упродовж 2024 року

Національний банк України реалізував низку важливих проєктів, спрямованих на вдосконалення регулювання та нагляду за фінансовим сектором. Серед ключових напрямів роботи - обговорення змін до методики оцінки активів і зобов'язань страховиків, участь у Twinning-проєкті щодо підвищення ефективності нагляду за небанківськими установами, оприлюднення Білої книги з управління ESG-ризиками, оновлення власної стратегії розвитку, а також проходження попередньої оцінки системи BankID на відповідність стандартам ЄС. Одним із технічних досягнень став перехід на оновлену версію СЕП-4.1, яка передбачає можливість миттєвих переказів [42].

До значущих подій, що вплинули на розвиток українського фінтех-середовища, також належать рішення Європейського Союзу розпочати переговори щодо вступу України, ухвалення постанови про запуск пісочниці для інноваційних стартапів у сфері штучного інтелекту та блокчейну, а також входження України у п'ятірку найбільших власників біткоїнів у світі. Крім того, важливим регуляторним кроком стало встановлення ліміту на P2P-перекази в межах боротьби з нелегальними фінансовими операціями. У сфері інклюзії було презентовано першу в Україні банківську картку з розширеними можливостями доступності - «Відчуй. Ми поруч».

Структура українського фінтех-ринку продовжує динамічно змінюватися під впливом як внутрішніх економічних процесів, так і зовнішніх технологічних трендів. Найбільшу його частку традиційно формує сегмент технологічної інфраструктури, який у 2025 році займає 28%. Попри те, що це нижче за показник минулого року (36%), він усе ще залишається ключовим напрямом, який забезпечує фундамент для функціонування фінансових сервісів, цифрових платформ і банківських рішень.

Збереження високої частки цього сегмента свідчить про сталу потребу ринку у якісній IT-інфраструктурі, необхідній для обробки транзакцій, кіберзахисту, масштабування фінансових послуг та впровадження нових продуктів.

Джерело: складено за даними [41]

Рис. 1.2. Сфери/галузі роботи українських фінтех компаній за 2024-2025 роки

Другим за значимістю сегментом є платіжні сервіси та перекази, частка яких у 2025 році зростає до 18%. На збільшення цього показника вплинула популяризація електронних способів оплати, які стали нормою для більшості українців. Зростає використання безконтактних розрахунків, NFC-технологій, онлайн-гаманців, а також миттєвих переказів між банківськими рахунками. Важливим фактором є й те, що Національний банк України у 2024 році зафіксував рекордну частку безготівкових операцій -94,6% від загальної кількості операцій з картками, що демонструє глибоку трансформацію платіжної поведінки населення. Таким чином, інноваційні сервіси отримують додаткові стимули для розвитку, а конкуренція між ними посилюється [40].

Сегмент споживчого кредитування також демонструє позитивну динаміку, досягнувши 10%. У його розвитку провідну роль відіграє цифровізація процесів оцінки кредитоспроможності, автоматизація ухвалення рішень та впровадження швидких онлайн-кредитів. Нові інструменти, засновані на алгоритмах машинного навчання, дозволяють фінансовим

компаніям точніше прогнозувати кредитні ризики, а користувачам -отримувати доступ до позик у швидший та комфортніший спосіб.

Помітного значення набуває також сегмент RegTech, частка якого у 2025 році досягла 8%. Зростання цього напряму пояснюється збільшенням регуляторних вимог, потребою у підвищенні прозорості фінансових операцій та необхідністю автоматизації комплаєнс-процедур. В умовах посилення нагляду за небанківськими установами попит на системи моніторингу операцій, інструменти боротьби з відмиванням коштів (AML), а також програми для оцінки ризиків збільшується. Схожу динаміку демонструють необанки та сервіси з управління особистими фінансами, частка яких становить 7%. Вони пропонують споживачам індивідуалізовані фінансові рішення, зручні мобільні додатки та розширені можливості для управління особистим бюджетом.

Водночас невеликі, але стабільні частки на ринку зберігають LegalTech, InsurTech, маркетплейси фінансових послуг та компанії, що працюють у сфері блокчейну й криптовалют -по 3%. Кожен із цих напрямів перебуває на етапі формування власних нішевих рішень і залучення інвестицій. Частка сервісів з кібербезпеки зменшилася до 2%, проте їх значення у фінансовому секторі не знижується, оскільки зростання обсягів цифрових операцій супроводжується збільшенням кількості кібератак та шахрайських схем. Це вимагає від компаній активного впровадження нових інструментів захисту даних [39].

У структурі ринку з'явилися й абсолютно нові напрями -краудінвестинг та інструменти цифрового порівняння фінансових продуктів. Обидва сегменти поки що займають по 1%, проте саме вони демонструють глобальні тенденції розвитку фінансових сервісів. Краудінвестинг відкриває доступ до інвестицій для малого бізнесу та стартапів, а сервіси порівняння роблять фінансовий ринок прозорішим і доступнішим для споживачів.

Важливою характеристикою українського фінтех-ринку є зміна структури зайнятості. Кількість компаній із командами понад 75 співробітників зросла до 32%, що свідчить про укрупнення бізнесів та їх

здатність масштабувати діяльність. Натомість кількість компаній із командами 6–10 осіб зменшилася більше ніж удвічі. Загальна чисельність працівників фінтех-галузі становить близько 17,4 тис. фахівців, і попит на кадрові ресурси продовжує зростати.

Ці зміни відбуваються на тлі активного розвитку всього технологічного сектору України, у якому нараховується понад 344 тис. ІТ-фахівців. У 2019–2024 роках заклади вищої освіти випустили 180,4 тис. спеціалістів у сфері інформаційних технологій, і цей показник невпинно збільшується. Наявність такої потужної кадрової бази створює сприятливі умови для подальшого розвитку фінтех-бізнесу [38].

Україна також формує власний пул високотехнологічних компаній, які вийшли на міжнародний рівень. Серед найуспішніших стартапів, річний оборот яких перевищує 50 млн доларів, варто виділити Bitfury Group -одного зі світових лідерів у сфері блокчейн-інфраструктури; платформу СЕХ.ІО -один з найбільших криптообмінників у Європі; FinTech Farm -компанію, що створює цифрові банки в різних країнах; Letyshops -найбільший кешбек сервіс країни; Matter Labs -розробника технологій ЗК-доказів; Paymentwall - глобальну платіжну платформу; TurnKey Lender -розробника систем автоматизації кредитування на основі штучного інтелекту.

У сукупності ці тенденції свідчать про зміцнення українського фінтех-ринку, його адаптивність до викликів та здатність продукувати конкурентоспроможні інновації, які знаходять попит як у межах країни, так і на світових ринках.

Фінтех-інновації стали ключовим драйвером трансформації фінансової системи як у світі, так і в Україні. Вони формуються під впливом цифровізації, глобального поширення інформаційних технологій та зростання потреби споживачів у швидких, безпечних і доступних фінансових послугах. Сучасні FinTech-технології охоплюють широкий спектр напрямів -від платіжних рішень та блокчейну до RegTech, InsurTech, необанкінгу, сервісів кредитування, інвестиційних платформ та інтелектуальних систем аналізу

даних. Їх розвиток забезпечує підвищення ефективності фінансових операцій, автоматизацію процесів і підсилює конкурентоспроможність фінансових установ [26].

Український фінтех-ринок, попри зовнішні виклики та економічну нестабільність, демонструє високу стійкість і здатність до адаптації. Він характеризується активним розвитком інфраструктурних технологій, стрімким поширенням платіжних сервісів, зростанням ролі RegTech-рішень та появою нових перспективних ніш. На ринку сформувалася значна кількість інноваційних компаній, які працюють як у межах країни, так і на міжнародному рівні. Висока частка IT-фахівців, державні ініціативи з цифровізації, а також підвищення попиту на безготівкові операції створюють сприятливі умови для подальшого розвитку фінтех-галузі.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що FinTech стає однією з ключових складових модернізації фінансового середовища України, забезпечуючи підвищення його ефективності, прозорості та інноваційності. Подальший розвиток цього сектору залежатиме від інтеграції сучасних технологій, посилення регуляторної підтримки та збереження інвестиційної активності.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ СТАНУ РОЗВИТКУ FINTECH-ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ

2.1. Міжнародні аспекти функціонування FinTech-сектору

Фінтех-сектор України перебуває на етапі інтенсивного формування та розвитку, проте його динаміка суттєво стримується через комплекс регуляторних, економічних та соціальних бар'єрів. Застаріла нормативно-правова база не відповідає сучасним технологічним стандартам, що ускладнює впровадження інноваційних рішень у сфері електронних платежів, віртуальних активів та цифрових фінансових сервісів. Нові законодавчі ініціативи реалізуються повільно, що створює невизначеність для підприємців і інвесторів, стримуючи масштабування українських фінтех-компаній на національному та міжнародному рівнях.

Ключовими проблемами, з якими стикається сектор, є недостатня ефективність систем ідентифікації клієнтів, низький рівень фінансової та цифрової грамотності населення, обмежена кількість програм професійного навчання для працівників компаній, слабка боротьба з шахрайством та високі ризики інформаційної безпеки. Ці фактори безпосередньо впливають на рівень довіри користувачів до фінтех-сервісів і обмежують можливості компаній для швидкої адаптації та розвитку. Домінування державних банків, регуляторні обмеження на рух капіталу та складнощі виходу на міжнародні ринки значно ускладнюють конкуренцію і перешкоджають інтеграції українських фінтех-компаній у глобальну економіку [35].

Політична нестабільність, низький рівень доходів населення, слабкий інвестиційний клімат та високий рівень корупції формують додаткові системні бар'єри для розвитку фінтеху. Ситуацію ускладнюють умови воєнного стану та геополітична невизначеність, що безпосередньо впливають на формування сприятливого середовища для інновацій та залучення інвестицій. Окрім того,

необхідність партнерства з банками для надання електронних платіжних послуг обмежує автономність фінтех-компаній, зменшує гнучкість і швидкість реагування на зміни ринку, а також ускладнює розробку нових бізнес-моделей.

Для подолання цих викликів необхідне комплексне реформування регуляторного середовища, спрямоване на створення сприятливих умов для розвитку інноваційних фінансових технологій. Розширення функціоналу регуляторної «пісочниці» Національного банку України дозволить компаніям тестувати нові продукти в контрольованих умовах, отримувати консультації та підтримку регулятора, що сприятиме відповідальному впровадженню інновацій, мінімізуючи ризики для користувачів. Паралельно необхідно адаптувати законодавство до сучасних цифрових стандартів, включаючи технології блокчейн, цифрові валюти, автоматизовані платіжні системи та системи управління ризиками, щоб створити прозоре та передбачуване середовище для діяльності компаній і інвесторів [42].

Особливо важливим є розвиток стратегічного партнерства між фінтех-компаніями та банківським сектором. Така інтеграція дозволяє банкам отримувати доступ до нових технологій, підвищувати ефективність внутрішніх процесів і пропонувати клієнтам інноваційні продукти, а компаніям – масштабувати власні рішення, використовуючи наявну інфраструктуру банків. Водночас важливо забезпечити баланс між автономністю фінтех-компаній і контролем регулятора, щоб зберегти безпеку фінансової системи та підтримати довіру споживачів.

Перспективи розвитку фінтеху в Україні полягають у створенні комплексної системи цифрового регулювання, яка поєднуватиме відкритий банкінг, автоматизовані процеси управління ризиками та інтеграцію з міжнародними фінансовими стандартами. Такий підхід дозволить формувати прозору, стійку і конкурентоспроможну фінансову екосистему, залучати інвестиції, підвищувати фінансову грамотність населення і створювати умови для глобальної інтеграції українських фінтех-компаній. Узгоджена стратегія держави, регуляторів та бізнесу стане ключовим чинником для зростання

фінтех-сектора, розвитку інноваційного підприємництва та формування сучасного цифрового фінансового ринку в Україні.

Таблиця 2.1

Пропозиції щодо оптимізації регуляторного середовища для фінтех в Україні: міжнародний досвід та очікувані результати

Рекомендація	Приклади міжнародного досвіду	Очікуваний ефект для України
Розширення функціоналу регуляторної «пісочниці»	Сінгапур, Велика Британія, Південна Корея	Прискорення тестування інноваційних фінансових продуктів у контрольованих умовах, зниження регуляторних бар'єрів для стартапів, стимулювання впровадження новітніх технологій
Завершення імплементації законодавства щодо віртуальних активів	Японія, Швейцарія, Естонія	Забезпечення правової визначеності для криптоплатформ та бізнесу, підвищення інвестиційної привабливості фінтех-сектора, формування надійного правового середовища
Гармонізація з PSD2 та GDPR	Європейський Союз	Полегшення інтеграції українських фінтех-компаній із європейським фінансовим ринком, підвищення захисту персональних даних та безпеки фінансових транзакцій
Впровадження спрощеного ліцензування	Австралія, Литва, Канада	Зменшення адміністративних та фінансових бар'єрів для входу нових гравців, стимулювання розвитку стартапів, підвищення конкуренції та інноваційності ринку
Створення міжвідомчої фінтех-ради	Малайзія, Бразилія, Південна Африка	Покращення координації регуляторних органів, усунення суперечностей у регулюванні, формування прозорої та ефективної системи підтримки фінтех-інновацій

Джерело: складено за даними офіційного сайту Національного банку [36]

Гармонізація українського законодавства з європейськими директивами, зокрема PSD2 та GDPR, є пріоритетом у євроінтеграції. Необхідно розробити підзаконні акти для регулювання API, безпеки даних та автентифікації, щоб підвищити безпеку, конкуренцію та сприяти інноваціям у фінансовому секторі. Впровадження спрощеного ліцензування для фінтех-компаній за досвідом Австралії та Литви знизить регуляторне навантаження, впроваджуючи

обмежені ліцензії з поступовими вимогами, стимулюючи нових гравців та враховуючи специфіку ризиків фінтех-послуг.

Розвиток регуляторних технологій (RegTech) є важливим для оптимізації регуляторного середовища. Автоматизація моніторингу, звітності та управління ризиками знижує витрати на комплаєнс, а Національний банк України може сприяти цьому через хакатони та гранти. Сприяння транскордонному співробітництву і гармонізація регуляторних підходів з міжнародними стандартами допоможуть українським фінтех-компаніям легше виходити на глобальні ринки та залучати іноземні інвестиції [33].

Адаптація регуляторних підходів до специфіки нових технологій, таких як штучний інтелект, децентралізовані фінанси (DeFi) та інтегровані фінансові продукти, потребує від регуляторів високої гнучкості та проактивності. Досвід Японії та Індії показує, що спеціалізоване законодавство для підтримки новітніх фінтех-напрямків дозволяє прискорювати впровадження інноваційних рішень, одночасно забезпечуючи захист споживачів та фінансову стабільність. Подібні підходи дозволяють регуляторам впроваджувати випереджаюче регулювання, яке стимулює розвиток технологій і формує сприятливе середовище для інвесторів та стартапів.

Український фінтех-сектор стикається із комплексом технологічних, фінансових і кадрових викликів, що стримують його розвиток. Технологічні обмеження, зокрема недостатній рівень кібербезпеки та обмежена ІТ-інфраструктура, ускладнюють інтеграцію інновацій у фінансові системи та підвищують ризики для користувачів. Водночас фінансові фактори -низький рівень інвестицій, нестабільність ринку, високий рівень корупції -обмежують доступ стартапів до капіталу і створюють загрозу «долини смерті». Залежність фінтех-компаній від банківського партнерства для надання платіжних послуг зменшує їхню автономність і гнучкість у розвитку [5].

Міжнародний досвід порівняльного аналізу регулювання електронних
фінансових інструментів

Країна / Регіон	Підхід до регулювання	Ключові нормативні акти	Приклади практичної реалізації	Виклики та перспективи
США	Переважно ринкове регулювання з окремими державними механізмами контролю	Regulation D (SEC), вимоги FINRA, правила CFTC	Запуск ICO, діяльність криптовірж, розвиток DeFi- проектів	Жорсткий нагляд за умов стрімких інновацій, невизначеність щодо нових форматів залучення капіталу
ЄС	Уніфікований регуляторний підхід з єдиними стандартами	MiFID II, GDPR, Європейський регламент щодо криптоактивів	Інтеграція цифрових активів у банківські сервіси, підтримка FinTech ініціатив	Різні інтерпретації норм серед держав-членів, потреба швидкої адаптації до технологічних змін
Велика Британія	Гнучка модель регулювання з акцентом на підтримку інновацій	FCA Guidelines, регулятивні вимоги до FinTech сектору	Ліцензування криптовалютних бірж, застосування смарт-контрактів у фінансових операціях	Формування нових стандартів після Brexit, необхідність поєднання інноваційності з ринковою безпекою
Сінгапур	Проактивний інноваційний підхід із стимулюванням FinTech розвитку	MAS Regulatory Sandbox, Payment Services Act	Масштабування блокчейн- рішень, цифрових платіжних платформ та FinTech стартапів	Підтримання кіберзахисту, висока конкуренція в регіоні, потреба у швидкій імплементации технологій
Японія	Строге регулювання з детальною класифікацією цифрових фінансових інструментів	Payment Services Act, регуляції FSA щодо криптовалют	Активний розвиток криптовірж, застосування цифрових валют у повсякденних розрахунках	Необхідність збалансування контролю та інновацій, значний рівень кіберризиків

Кадровий аспект є критично важливим. Нестача висококваліфікованих фахівців з поєднанням технічних і фінансових компетенцій, а також «відтік мізків» за кордон, значно стримує розвиток сектора. Війна та мобілізація додатково дестабілізують ринок праці, зменшуючи доступність кваліфікованих кадрів і підвищуючи операційні ризики компаній.

Незважаючи на ці перешкоди, український фінтех демонструє високу стійкість. Понад половина з більше ніж 100 активних фінтех-компаній була створена протягом останніх трьох років, що свідчить про динамічний розвиток ринку. Особливо активно розвиваються платіжні сервіси, мобільні гаманці та аналітичні платформи. При цьому 43% компаній вже працюють на міжнародних ринках, що підтверджує конкурентоспроможність українських рішень. Прийняття законів «Про платіжні послуги» та «Про віртуальні активи» створило правову основу для інновацій і відкриває можливості для інтеграції у глобальні фінансові системи [49].

Міжнародний досвід свідчить, що успішний розвиток фінтеху залежить від поєднання регуляторної підтримки, інвестицій та партнерства з традиційним банківським сектором. Наприклад, у Великій Британії та Сінгапурі регуляторні «пісочниці» дозволили стартапам тестувати продукти у контрольованих умовах, пришвидшити вихід на ринок та залучити інвесторів. У країнах ЄС гармонізація стандартів PSD2 та GDPR сприяє інтеграції фінтех-рішень у міжнародну платіжну екосистему, забезпечуючи захист даних і безпеку транзакцій [65].

Для України важливо поєднувати національні ініціативи з кращими міжнародними практиками. Уряд має прискорити імплементацію законодавства щодо віртуальних активів, удосконалити Податковий кодекс та запровадити спеціальний фонд підтримки фінтех-стартапів за моделлю Українського фонду стартапів. Національному банку доцільно розширити функціонал регуляторної «пісочниці», впровадити стандарти відкритого банкінгу та розвинути систему віддаленої ідентифікації для підтримки цифрових фінансових сервісів.

Інвестиції у кібербезпеку та захист даних є ключовими для підвищення довіри користувачів і масштабування рішень на міжнародні ринки. Крім того, підтримка менш розвинених сегментів, таких як insurtech, regtech та blockchain-рішення, сприятиме диверсифікації ринку та створенню нових джерел доходу. Співпраця між банківським сектором і фінтех-компаніями відкриває взаємовигідні можливості: банки отримують доступ до технологій і нових продуктів, а стартапи - до клієнтської бази та інфраструктури.

Узгоджена стратегія розвитку, яка враховує міжнародний досвід, державну підтримку та приватні ініціативи, здатна створити стійку та конкурентоспроможну фінансову екосистему. Це дозволить Україні інтегрувати власні фінтех-рішення у глобальну економіку, залучити інвестиції, підвищити фінансову грамотність населення та стимулювати впровадження інноваційних технологій.

2.2. Основні FinTech-продукти та сервіси в Україні

Сфера фінансових технологій (FinTech) в Україні демонструє високу динаміку розвитку та поступово формує нову цифрову фінансову екосистему. Високий рівень проникнення інтернету, поширеність мобільних пристроїв, активна конкуренція між банківськими та фінансовими компаніями, а також державна підтримка цифровізації стали ключовими факторами зростання цього сегменту. За темпами переходу на безготівкові розрахунки та впровадження мобільного банкінгу Україна посідає провідні позиції серед європейських країн. Інноваційні технологічні рішення сприяють підвищенню ефективності фінансових операцій, розширенню доступу до послуг, зменшенню транзакційних витрат та створенню більш зручного користувацького досвіду.

Розвиток українського FinTech-простору особливо помітний у останні роки, незважаючи на складні соціально-економічні умови. На це вплинули численні чинники: цифровізація державних послуг, зокрема формування

екосистеми «Дія», широке проникнення смартфонів і мобільного інтернету, а також активна конкуренція між традиційними банками, необанками та фінтех-стартапами. Важливо відзначити, що FinTech-продукти перестали бути лише додатковим інструментом покращення сервісу і сьогодні виступають повноцінною альтернативою класичним фінансовим установам, формуючи нову модель взаємодії клієнта з ринком фінансових послуг [31].

Сучасні фінтех-сервіси охоплюють широкий спектр рішень: мобільний банкінг, платіжні системи, P2P-кредитування, краудфандинг, інвестиційні платформи, криптовалютні сервіси, InsurTech, а також системи обліку та автоматизації фінансів. Впровадження цих продуктів сприяє підвищенню фінансової інклюзії, формуванню прозорості грошових потоків, зміцненню довіри до фінансової системи та створює сприятливі умови для економічного розвитку. Аналіз структури ринку та його ключових гравців дозволяє не лише оцінити сучасний стан галузі, а й окреслити напрями ефективного використання FinTech для сталого розвитку національної економіки.

Особливу роль у розвитку цифрового банкінгу відіграють необанки-банки нового покоління, що працюють повністю онлайн, без фізичних відділень. Їхні послуги доступні через мобільні додатки та веб-платформи, що робить банкінг швидким і зручним для користувачів. Необанки сприяють підвищенню доступності фінансових послуг для молоді та жителів віддалених регіонів, стимулюють конкуренцію на ринку і змушують традиційні банки вдосконалювати власні мобільні сервіси та пропонувати інноваційні продукти.

Наприклад, monobank, перший український необанк, надає миттєву реєстрацію, кредитні ліміти, депозити, кешбек, розстрочку та P2P-перекази. Інші українські необанки, такі як Sportbank, Izibank та O.Bank, пропонують персоналізовані цифрові рішення для управління фінансами. SenseSuperApp (SenseBank) є прикладом цифрової трансформації класичного банку, поєднуючи банківські, інвестиційні та платіжні сервіси в одному додатку.

На міжнародному рівні подібні тенденції спостерігаються в Європі, Північній Америці та Азійсько-Тихоокеанському регіоні, де необанки та

цифрові платформи демонструють значне зростання та активно конкурують із традиційними банківськими установами. У Великій Британії, Німеччині та Сінгапурі необанки охоплюють мільйони клієнтів, пропонуючи швидкі, зручні та персоналізовані сервіси, інтегровані з мобільними додатками та e-commerce платформами. Цей міжнародний досвід показує, що впровадження цифрових банківських платформ стимулює конкуренцію, підвищує інноваційність фінансового сектору та формує нову економічну екосистему [70].

Таким чином, розвиток FinTech в Україні характеризується швидкими темпами та формуванням нових моделей взаємодії між користувачем і ринком фінансових послуг. Впровадження інноваційних продуктів, інтеграція з міжнародними трендами, розвиток необанків і цифрових платформ, а також активна співпраця з традиційними банками створюють сприятливі умови для підвищення фінансової інклюзії, ефективності операцій та конкурентоспроможності української фінансової системи.

P2P-кредитування та краудфандинг стають важливими елементами сучасної фінансової екосистеми, оскільки вони дозволяють фізичним особам напряму надавати позики один одному без посередництва банків. Такі сервіси значно знижують вартість кредитних ресурсів, спрощують доступ до фінансування навіть для тих, хто не має офіційної кредитної історії, і сприяють розвитку малого бізнесу та стартапів. Краудфандингові платформи, у свою чергу, надають можливість підприємцям залучати кошти від широкого кола інвесторів на реалізацію проектів соціального та комерційного спрямування. В Україні прикладом таких сервісів є FinHub та CASHYOU, які пропонують швидкі короткострокові онлайн-позики, а також платформи Спільнокошт та Na-Starte, що дозволяють збирати фінансування для стартапів і соціальних проектів. Міжнародно подібні моделі успішно реалізуються у США, Великій Британії та Німеччині, де P2P-кредитування та краудфандинг вже стали інтегрованою частиною фінансового ринку, забезпечуючи альтернативу традиційним банківським продуктам [63].

Криптовалюти та блокчейн-технології в Україні також набувають великого поширення. За рівнем використання криптовалют країна входить до топ-5 у світі, що свідчить про високий рівень цифрової грамотності населення та відкритість до інновацій. Згідно з даними Міністерства цифрової трансформації та рейтингу TheChainalysis, Україна демонструє одні з найвищих показників використання криптоактивів на душу населення. Країна також потрапила до ТОП-10 держав-лідерів за впровадженням DeFi (децентралізованих фінансів). Серед фрілансерів криптовалюти стають популярним способом отримання оплати завдяки зручності, швидкості та нижчим комісіям порівняно з традиційними платіжними системами. Приклади українських криптобірж включають KUNA.io, WhiteBIT та BTC Trade UA, де користувачі можуть купувати, продавати та зберігати цифрові активи. Водночас пілотний проєкт Національного банку України з е-гривнею демонструє потенціал національної цифрової валюти як нового інструменту безготівкових розрахунків.

Впровадження криптовалют і блокчейн-технологій відкриває не лише нові можливості для інвестицій і міжнародних переказів, але й може застосовуватися у державному управлінні, логістиці, охороні здоров'я та інших секторах, підвищуючи прозорість і ефективність процесів. Міжнародний досвід свідчить, що країни з активно розвиненим DeFi-сектором, такі як Швейцарія, Сінгапур та Естонія, значно прискорили цифрову трансформацію фінансового ринку та залучили міжнародні інвестиції.

Інвестиційні сервіси в Україні стають дедалі популярнішими. Цифрові платформи дозволяють громадянам інвестувати в акції, облігації, ETF та брати участь у колективних інвестиційних проєктах навіть з невеликими сумами. Серед прикладів українських сервісів - Wotan, Treeum, UnitedTraders, а також мобільні застосунки банків, такі як monobank та Privat24, що надають можливість купувати державні облігації безпосередньо зі смартфона. Інвестиційні сервіси сприяють підвищенню фінансової грамотності

населення, залученню приватного капіталу до економіки та підтримці фінансування державних і комерційних проєктів [55].

Загалом, розвиток FinTech в Україні супроводжується активним зростанням безготівкових платежів. За даними Міністерства цифрової трансформації, країна входить у ТОП-5 держав світу за рівнем таких операцій. Поширення банківських карток, мобільних додатків і платіжних шлюзів значно підвищує швидкість і зручність транзакцій. Наприклад, monobank став другим за кількістю активних карток серед українських банків, випередивши навіть державний «Ощадбанк».

Що стосується онлайн-страхування та P2P-кредитування, то навіть при обмеженості достовірних даних від авторитетних джерел спостерігається чітка тенденція зростання. Все більше людей обирають онлайн-сервіси для порівняння страхових продуктів, оформлення полісів через інтернет, а також звертаються до платформ P2P-кредитування для швидкого отримання фінансування без традиційних банківських процедур. Це свідчить про формування в Україні нової фінансової поведінки, орієнтованої на цифрові технології та альтернативні способи взаємодії з ринком.

Таким чином, український FinTech-сектор демонструє активний розвиток у різних напрямках - від P2P-кредитування та краудфандингу до криптовалют, блокчейну та інвестиційних платформ. Інтеграція цих сервісів у національну фінансову систему сприяє підвищенню фінансової інклюзії, ефективності операцій та конкурентоспроможності українських рішень на міжнародному рівні, створюючи нову цифрову фінансову екосистему та формуючи передумови для глобальної інтеграції [25].

Інтеграція FinTech-рішень у бізнес-процеси в Україні активно набирає обертів. Бізнес дедалі частіше впроваджує цифрові фінансові інструменти для підвищення ефективності операцій і покращення взаємодії з клієнтами. Інтернет-магазини та платформи електронної комерції інтегрують сучасні платіжні шлюзи, такі як Fondy, LiqPay, WayForPay та інші, що дозволяє приймати оплату різними способами - банківськими картками, мобільними

гаманцями, а за наявності правових можливостей і криптовалютами. Це не лише прискорює фінансові потоки, але й підвищує лояльність клієнтів, оскільки вони отримують більше варіантів оплати і можуть обирати найбільш зручний спосіб для себе.

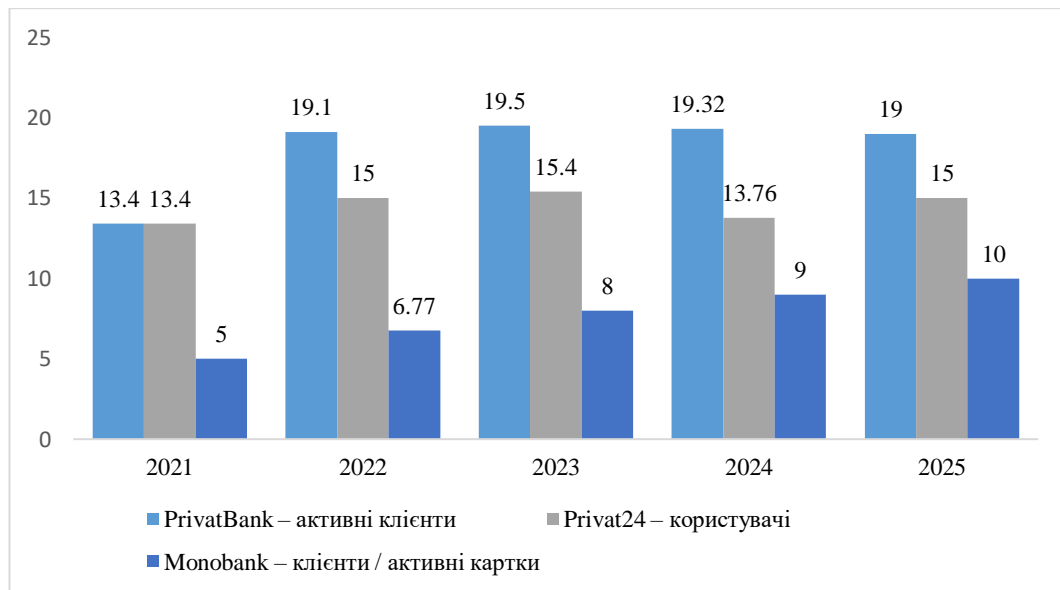
Одним із значущих трендів є широке поширення POS- і SoftPOS-терміналів, які дозволяють підприємцям приймати платежі за допомогою смартфонів або невеликих мобільних пристроїв без значних капіталовкладень у традиційні POS-системи. Ця технологія особливо актуальна для малого та середнього бізнесу, а також для регіонів з обмеженою фінансовою інфраструктурою.

Водночас розвиток FinTech у бізнесі стикається з низкою бар'єрів та обмежень. Регуляторні невизначеності залишаються однією з ключових проблем: законодавство щодо криптовалют, онлайн-страхування та P2P-кредитування ще не завжди чітко врегульоване або стабільне, що створює ризики для компаній та інвесторів. Крім того, питання безпеки та довіри залишаються критичними: користувачі побоюються шахрайства, втрати персональних даних або ненадійності цифрових фінансових сервісів, що гальмує їх масове впровадження.

Ще одним фактором, який обмежує проникнення FinTech-рішень, є рівень фінансової та цифрової грамотності населення. Багато людей не використовують повний потенціал сучасних цифрових фінансових продуктів через відсутність знань або страх помилитися при виконанні операцій. Технічні та інфраструктурні обмеження, особливо у віддалених та сільських регіонах, додатково гальмують розвиток: не у всіх населених пунктах стабільно працює інтернет, а сучасні смартфони чи інші цифрові пристрої є доступними не для всіх [26].

Популярність мобільного банкінгу в Україні демонструє, наскільки активно населення інтегрує FinTech у повсякденне життя. Наприклад, Privat24 вже у 2018 році налічував понад 6 мільйонів активних користувачів, а в 2019 році цей показник зріс до більш ніж 10 мільйонів осіб, які виконували не

менше десяти операцій на місяць. Monobank станом на кінець 2021 року налічував близько 5 мільйонів користувачів, причому понад 450 тисяч приєдналися лише в грудні 2021 року. Ці дані свідчать про значне зростання популярності цифрових банківських сервісів, а також про високий рівень довіри користувачів до мобільного банкінгу та цифрових фінансових продуктів загалом (рис.2.1).

Джерело: складено за даними [19]

Рис. 2.1 Статистика використання мобільного банкінгу в Україні по кількості користувачів

FinTech-сектор в Україні демонструє значний прогрес у розвитку цифрових фінансових послуг, і в цьому контексті Privat24 залишається беззаперечним лідером за розміром цифрової аудиторії. Станом на період 2022–2024 років PrivatBank обслуговував близько 19 млн клієнтів, із яких приблизно 15 млн користувалися мобільним і веб-додатком Privat24. Така позиція пояснюється не лише багаторічною історією банку, а й широтою його карткової мережі, а також раннім впровадженням цифрових рішень, що дозволило сформувати міцну базу лояльних користувачів. Завдяки цьому банк ефективно інтегрував цифрові сервіси у повсякденні фінансові операції

клієнтів, зокрема для оплати товарів і послуг, переказів коштів, керування рахунками та кредитними продуктами [19].

У той же час Monobank, який стартував у 2017 році, демонструє вражаючу швидкість росту клієнтської бази. Від кількох сотень тисяч користувачів на початковому етапі його база зросла до 9–10 млн клієнтів та активних карток станом на кінець 2024 -початок 2025 років. Це підтверджує високий потенціал цифрових банків нового покоління, що пропонують послуги виключно онлайн. Хоча абсолютна кількість клієнтів Monobank поки що менша, ніж у Privat24, темпи зростання його ринку свідчать про сильну динаміку та привабливість таких рішень серед користувачів, особливо молоді та мешканців великих міст.

Розширення проникнення FinTech-рішень в Україні відбувається не лише серед населення, а й у бізнес-сегменті. Компанії активно інтегрують цифрові інструменти для оптимізації платежів, скорочення транзакційних витрат та підвищення ефективності операцій. Інтернет-магазини підключають платіжні шлюзи, впроваджують POS і SoftPOS-термінали, що дозволяє приймати платежі картками, мобільними гаманцями або навіть криптовалютами в умовах, де це законодавчо дозволено. Такий підхід збільшує зручність для клієнтів, сприяє прискоренню фінансових операцій та підвищує конкурентоспроможність підприємств на ринку.

Попри позитивні тенденції, існують суттєві бар'єри, які стримують повне охоплення цифрових фінансових послуг. Серед них -регуляторні та правові невизначеності щодо криптовалют, P2P-кредитування та онлайн-страхування, низький рівень фінансової та цифрової грамотності населення, недостатній рівень кібербезпеки та обмеження інфраструктури, особливо в сільських регіонах. Водночас, міжнародний досвід свідчить, що подолання цих бар'єрів можливе через поєднання прогресивного законодавства, просвітницьких програм і технологічних інновацій [39].

Загалом, тенденції українського FinTech демонструють не лише стійкий попит на цифрові фінансові продукти, а й формування нової цифрової

фінансової екосистеми, де мобільний банкінг, безготівкові платежі та сервіси, пов'язані з криптовалютами, стають ключовими елементами. Досвід PrivatBank та Monobank показує, що успіх у цьому секторі залежить від швидкої адаптації до потреб користувачів, технологічної інноваційності та гнучкості у партнерстві з бізнесом і регуляторними органами, що відкриває додаткові перспективи інтеграції українських FinTech-рішень у глобальну фінансову екосистему.

Міжнародний досвід показує, що успішна інтеграція FinTech у бізнес вимагає не лише технологічної готовності, а й відповідного регуляторного середовища та високого рівня фінансової грамотності користувачів. У країнах Європейського Союзу, США та Азійсько-Тихоокеанського регіону підприємства активно поєднують цифрові фінансові сервіси із стандартними бізнес-процесами, що підвищує швидкість транзакцій, знижує операційні витрати та стимулює економічну активність. Застосування подібних практик в Україні може сприяти швидшій адаптації FinTech-рішень, стимулювати розвиток малого та середнього бізнесу, а також сприяти міжнародній інтеграції українських цифрових фінансових продуктів.

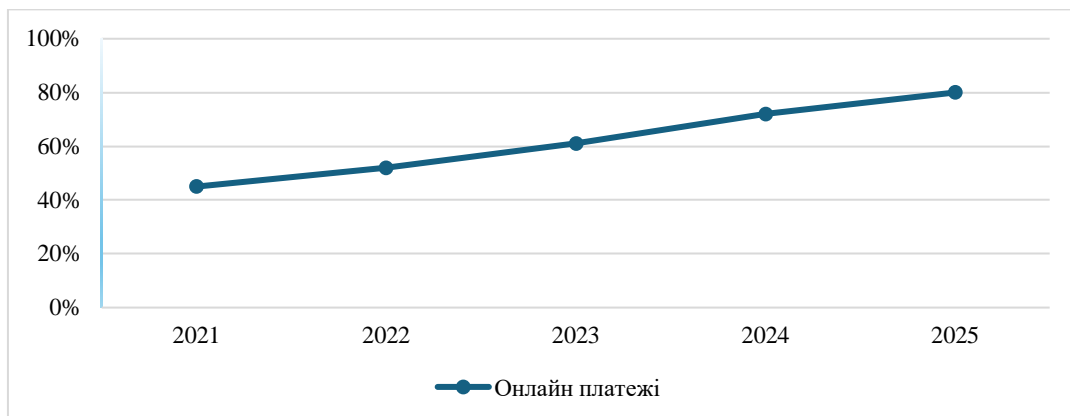
Таким чином, інтеграція FinTech-рішень у бізнес-процеси стає ключовим фактором підвищення ефективності, конкурентоспроможності та фінансової інклюзії. Разом із вдосконаленням регуляторного середовища, підвищенням цифрової грамотності та розвитком інфраструктури це створює основу для стабільного і довгострокового розвитку фінансового сектору України на національному та міжнародному рівні.

2.3. Проблеми та виклики в банківському секторі у впровадженні FinTech

Банківський сектор традиційно виступає центральним вузлом фінансової системи країни, виконуючи функції акумуляції, ефективного розподілу та перерозподілу грошових ресурсів. У сучасних умовах

динамічного розвитку фінансових технологій (FinTech) саме банки визначають темпи та напрями цифрової трансформації ринку, стаючи ключовими агентами інноваційного оновлення фінансової інфраструктури. Цей процес включає інтеграцію цифрових платформ, мобільних додатків, технологій безконтактних платежів та інтелектуальних систем управління ризиками, що дозволяє оптимізувати операційні процеси та підвищити швидкість обслуговування клієнтів [20].

Аналітичні дані за останні п'ять років свідчать про суттєве зростання частки онлайн-транзакцій у банківському секторі: вона майже подвоїлася, що є прямим індикатором ефективності реалізації FinTech-стратегії та зміни поведінкових моделей клієнтів. Паралельно банки активно розвивають цифрові канали взаємодії, впроваджують системи штучного інтелекту для автоматизації обробки платежів і кредитних операцій, а також підвищують рівень кібербезпеки. Це не лише забезпечує підвищення операційної ефективності, а й формує нові стандарти фінансового сервісу, що відповідають сучасним вимогам ринку(рис. 2.2).

Джерело: складено за даними офіційного сайту Національного банку [40]

Рис. 2.2. Частка онлайн-операцій за 5 років

Таким чином, цифрова трансформація банківського сектору стає не просто внутрішнім стратегічним завданням окремих установ, а важливим

чинником розвитку всієї економіки країни. Інтеграція FinTech-рішень забезпечує ширший доступ населення до фінансових послуг, сприяє підвищенню фінансової інклюзії та стимулює інноваційні процеси на ринку фінансових послуг, створюючи умови для стійкого економічного зростання. Враховуючи темпи розвитку цифрових технологій, можна прогнозувати подальше збільшення частки онлайн-операцій та трансформацію банківських послуг у більш персоналізовані та клієнтоорієнтовані продукти.

Великі банки, завдяки значній клієнтській базі та розвиненій інфраструктурі, виступають основними рушіями впровадження фінансових технологій. Вони виступають інвесторами в розробку цифрових сервісів, створення мобільних застосунків, платформ дистанційного обслуговування та інтеграцію новітніх платіжних рішень. До таких інновацій належать сервіси безконтактних платежів, моделі “покупка частинами” (BNPL), а також системи біометричної ідентифікації клієнтів. Прикладом успішної реалізації такої стратегії є monobank-перший в Україні необанк, який не лише здобув високу популярність серед споживачів, а й встановив нові стандарти обслуговування та цифрового банкінгу для всієї галузі.

Інтеграція FinTech у традиційні бізнес-моделі відбувається через активну співпрацю банків із фінтех-стартапами за допомогою моделей Banking-as-a-Service (BaaS) та OpenBanking. Це дозволяє стороннім розробникам отримувати доступ до банківської інфраструктури через відкриті API для створення інноваційних фінансових продуктів. Така взаємодія є взаємовигідною: банки отримують змогу швидше впроваджувати сучасні сервіси, оптимізувати процеси та розширювати спектр цифрових послуг, тоді як стартапи можуть масштабувати свою діяльність, використовуючи надійну платіжну інфраструктуру та аналітичні інструменти, що забезпечують безпеку і точність операцій [66].

Крім того, банки використовують інноваційні підходи до персоналізації продуктів, застосовуючи великі дані (BigData) та алгоритми машинного навчання для аналізу поведінки клієнтів, прогнозування фінансових потреб та

формування таргетованих пропозицій. Це сприяє підвищенню клієнтського досвіду та лояльності, а також дозволяє формувати нові бізнес-моделі, які поєднують традиційний банкінг з цифровими сервісами, створюючи додаткову вартість як для споживачів, так і для самої фінансової установи (табл. 2.3).

Таким чином, банки стають не лише центрами акумуляції фінансових ресурсів, але й каталізаторами цифрових інновацій у фінансовій системі країни, стимулюючи розвиток FinTech-екосистеми та формуючи нові стандарти обслуговування на ринку фінансових послуг.

Таблиця 2.3

Порівняння традиційних банків і FinTech-стартапів

<i>Критерій</i>	<i>Традиційні банки</i>	<i>FinTech-стартапи / необанки</i>
Швидкість впровадження	Низька, через бюрократичні процедури та регуляцію	Висока - гнучкі структури, швидке прийняття рішень
Канали обслуговування	Онлайн + відділення	Переважно онлайн (мобільний застосунок)
Витрати на інновації	Високі, через масштабні IT-проекти	Менші, можливість використання готових API
Клієнтський досвід	Традиційний, часто менш персоналізований	UX-орієнтований, інтуїтивні інтерфейси
Регуляторний контроль	Повний контроль НБУ	Часто гнучкіші моделі, іноді потребують ліцензії
Рівень довіри	Високий, особливо до системних банків	Поступово зростає, особливо серед молоді

Джерело: складено за даними [39]

Попри активний розвиток цифрових технологій та зростання популярності FinTech-рішень, українські банки стикаються з низкою системних проблем, які стримують темпи впровадження інновацій та повноцінну цифрову трансформацію.

По-перше, значною перешкодою є регуляторні обмеження та правова невизначеність. Хоча Національний банк України активно підтримує розвиток фінансових технологій, включно з OpenBanking, нормативна база ще перебуває на стадії формування. Відсутність єдиних стандартів обміну даними,

складність узгодження нових продуктів із вимогами фінансового моніторингу, а також забезпечення конфіденційності та захисту персональних даних створюють додаткові ризики для банків. Це змушує установи витратити більше часу та ресурсів на юридичне й організаційне врегулювання нових цифрових сервісів, що гальмує їх широке впровадження [39].

По-друге, значну роль відіграють високі інвестиційні витрати. Впровадження сучасних технологій потребує значних фінансових ресурсів на розробку та модернізацію IT-інфраструктури, впровадження систем кіберзахисту, а також навчання персоналу для роботи з новими цифровими інструментами. Для невеликих і регіональних банків це часто стає суттєвою перешкодою, що підсилює їхню залежність від зовнішніх постачальників технологій та обмежує можливості для внутрішньої інноваційної експертизи.

По-третє, кіберризики та захист даних залишаються ключовим викликом у цифровій трансформації. Масштабна цифровізація операцій підвищує вразливість банківських систем до кібератак, фішингу, шахрайських схем та витоків персональної інформації. Забезпечення кіберстійкості стає пріоритетом, що потребує постійних інвестицій у системи моніторингу, детекції аномалій, шифрування даних та багаторівневого захисту клієнтських операцій [39].

Крім того, важливо відзначити організаційні та культурні бар'єри. Перехід до цифрових бізнес-моделей вимагає зміни підходів до управління, адаптації внутрішніх процесів та формування нової корпоративної культури, орієнтованої на інновації. Опір змінам серед персоналу та консервативні стратегії керівництва можуть уповільнювати інтеграцію FinTech-рішень, навіть при наявності достатніх фінансових і технологічних ресурсів (табл.2.4).

Таким чином, хоча банки залишаються головними драйверами цифрових інновацій, успішне впровадження FinTech вимагає комплексного підходу, що поєднує розвиток технологій, правове регулювання, управління ризиками та внутрішню організаційну трансформацію. Лише у такому випадку цифрові інновації здатні не лише підвищити ефективність банківських операцій, а й

створити нові стандарти обслуговування та фінансової інклюзії для споживачів.

Таблиця 2.4

Основні проблеми банківського сектору у впровадженні FinTech та шляхи їх вирішення

<i>Проблема</i>	<i>Суть проблеми</i>	<i>Можливі шляхи вирішення</i>
Регуляторна невизначеність	Відсутність повної гармонізації із європейськими нормами (PSD2, GDPR)	Розробка Нацбанком стандартів Open Banking, участь банків у пілотних проєктах регуляторних “пісочниць”
Високі інвестиційні витрати	Витрати на ІТ-інфраструктуру, кіберзахист, навчання персоналу	Партнерство зі стартапами, використання хмарних технологій, пошук грантових і венчурних коштів
Кіберризика	Зростання кількості атак, витоків даних	Впровадження систем моніторингу SOC, регулярні пентести, навчання співробітників щодо кібергігієни
Нерівномірність цифрової грамотності	Частина клієнтів не готова повністю перейти на онлайн-сервіси	Освітні програми, спрощені інтерфейси, комбіновані (онлайн+офлайн) канали обслуговування
Конкуренція з необанками	Швидші й дешевші сервіси від нових гравців	Розвиток власних необанківських рішень, гнучке тарифоутворення, персоналізовані пропозиції

Джерело складено за даними [39]

Ще одним важливим фактором, який стримує повноцінну цифрову трансформацію банківського сектору, є нерівномірність цифрової грамотності населення. Хоча молоде покоління активно використовує мобільні застосунки та цифрові сервіси для управління фінансами, значна частина клієнтів старшого віку все ще віддає перевагу традиційному обслуговуванню у відділеннях банків. Це змушує фінансові установи підтримувати гібридні моделі обслуговування, поєднуючи цифрові канали з офлайн-послугами, що, у свою чергу, підвищує операційні витрати та ускладнює управління процесами.

Додатковим викликом для традиційних банків є зростаюча конкуренція з боку необанків і фінтех-стартапів. Незалежні цифрові гравці ринку, які не

обтяжені складною організаційною структурою та регуляторними обмеженнями, часто пропонують споживачам більш прості, швидкі та зручні рішення. Це змушує традиційні банки адаптувати свої бізнес-моделі: скорочувати бюрократичні процедури, оптимізувати внутрішні процеси та підвищувати гнучкість продуктів і сервісів, щоб залишатися конкурентоспроможними [7].

Крім того, ці тенденції стимулюють розвиток персоналізованих цифрових сервісів, інтеграцію інструментів аналітики поведінки клієнтів і автоматизацію рутинних операцій. В результаті банки отримують змогу одночасно підвищувати якість обслуговування, зменшувати операційні витрати та створювати нові фінансові продукти, що відповідають сучасним вимогам ринку. Однак досягти цього можна лише за умови комплексного підходу, який поєднує технологічні інновації, управління ризиками, регуляторне відповідність і адаптацію до потреб різних груп клієнтів.

Для прикладу наведено розрахунок економічного ефекту від впровадження FinTech-рішень.

Умова: Банк інвестував у розробку мобільного застосунку 10 млн грн. Після впровадження кількість онлайн-операцій зросла на 40%, а витрати на обслуговування у відділеннях зменшилися на 25%.

Розрахунок: До впровадження витрати на відділення становили 50 млн грн на рік.

1. Розрахунок економії витрат:

$$E = C_0 \times \text{Зменшення витрат (\%)} \quad (2.1)$$

$$E = 50 \times 0,25 = 12,5 \text{ млн грн на рік}$$

де E - економія витрат на обслуговування у відділеннях банку після впровадження цифрового сервісу (млн грн/рік);

C_0 - початкові витрати на обслуговування у відділеннях до впровадження FinTech-рішень (млн грн/рік);

Зменшення витрат (%) - відсоток зменшення витрат на обслуговування завдяки цифровізації (%) [9].

Ця формула дозволяє оцінити, яку суму банк економить щороку завдяки впровадженню мобільного застосунку чи інших FinTech-рішень.

2. Розрахунок чистого ефекту в перший рік:

$$\text{Чистий ефект} = E - I \quad (2.2)$$

$$\text{Чистий ефект} = 12,5 - 10 = 2,5 \text{ млн грн}$$

де, чистий ефект - реальний фінансовий ефект від інвестицій у цифрові рішення в перший рік (млн грн);

E - економія витрат після впровадження FinTech (млн грн);

I - обсяг інвестицій у розробку та впровадження цифрових сервісів (млн грн).

Ця формула показує, наскільки інвестиції в цифрові технології покривають витрати та приносять додатковий прибуток у перший рік [9].

3. Розрахунок окупності інвестицій (ROI):

$$\text{ROI (окупність інвестицій): } ROI = \frac{\text{Чистий ефект}}{\text{Інвестиції}} \times 100\% \quad (2.3)$$

$$ROI = 102,5 \times 100\% = 25\%$$

де *ROI* - показник окупності інвестицій у відсотках (%);

Чистий ефект - фінансовий результат від інвестицій після врахування витрат (млн грн);

I - обсяг інвестицій у цифрові сервіси (млн грн).

ROI відображає ефективність вкладених коштів: чим вище відсоток, тим швидше і ефективніше окупаються інвестиції.

Висновок: Проведений розрахунок економічного ефекту від впровадження мобільного застосунку демонструє, що інвестиції у цифрові технології можуть бути економічно доцільними та ефективними навіть у перший рік використання. В даному прикладі банк інвестував 10 млн грн, а завдяки зростанню частки онлайн-операцій та скороченню витрат на обслуговування у відділеннях на 25% вдалося отримати економію у 12,5 млн грн. Чистий ефект у перший рік склав +2,5 млн грн, а окупність інвестицій (ROI) становила 25%, що свідчить про рентабельність вкладень.

Цей приклад підкреслює важливість стратегічного впровадження FinTech-рішень для підвищення ефективності банківських операцій, зниження витрат та поліпшення клієнтського досвіду. Одночасно він демонструє, що інвестиції в цифрові сервіси дозволяють банкам не лише оптимізувати внутрішні процеси, а й закріпити конкурентні переваги на ринку фінансових послуг. Такий підхід до оцінки економічного ефекту може стати основою для прийняття управлінських рішень щодо розвитку цифрової інфраструктури та інноваційних продуктів у банківському секторі.

Сучасний банківський сектор стоїть перед необхідністю переходу від фрагментарної цифровізації окремих процесів до комплексної трансформації бізнес-моделей, у рамках якої FinTech-рішення інтегруються на всіх етапах взаємодії з клієнтами - від відкриття рахунків та проведення платежів до персоналізованих фінансових консультацій і управління кредитними ризиками. Такий підхід дозволяє банкам не лише оптимізувати внутрішні процеси, а й створювати високоякісні клієнтські сервіси, здатні конкурувати на міжнародному рівні.

Важливим напрямом майбутнього розвитку є поєднання конкуренції та співпраці з FinTech-компаніями. Банки поступово формуватимуть партнерські екосистеми, де традиційні фінансові установи і стартапи спільно розроблятимуть інноваційні продукти, об'єднуючи технологічні рішення і фінансову експертизу. Така модель взаємодії забезпечує швидке

впровадження нових сервісів, дозволяє масштабувати продукти та підвищувати клієнтоорієнтованість.

Зростання ролі штучного інтелекту (AI) та аналізу великих даних (Big Data) стає критичною конкурентною перевагою. Банки, які ефективно застосовуватимуть алгоритми машинного навчання для скорингу, прогнозування ризиків та персоналізації пропозицій, зможуть більш точно оцінювати кредитоспроможність клієнтів, підвищувати ефективність маркетингових кампаній та пропонувати індивідуалізовані фінансові продукти.

Не менш важливим є очікуване посилення регуляторних вимог. Гармонізація українського законодавства з європейськими стандартами, зокрема PSD2 та GDPR, потребуватиме додаткових інвестицій у комплаєнс, модернізацію IT-систем та забезпечення захисту персональних даних. Водночас банки повинні будуть знайти баланс між інноваціями та дотриманням нормативів, що підвищує важливість стратегічного планування та управління ризиками [14].

Окремим викликом залишається забезпечення фінансової стійкості у кризових умовах. В умовах воєнних загроз та економічних коливань банкам необхідно підтримувати достатній рівень капіталу, ліквідності та резервів, одночасно інвестуючи у цифрові трансформації. Це вимагає поєднання ефективного управління ризиками, довгострокових інвестицій і адаптивної бізнес-стратегії.

Таким чином, банківський сектор України відіграє ключову роль у розвитку FinTech-екосистеми, виступаючи водночас каталізатором інновацій і головним бенефіціаром їх впровадження. Цифровізація створює низку складних завдань - від забезпечення кібербезпеки до трансформації бізнес-моделей та адаптації до регуляторних вимог.

РОЗДІЛ 3.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ FINTESCH-ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНСЬКОМУ ФІНАНСОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ

3.1. Вплив впровадження цифрової гривні у фінансовий сектор

У сучасному фінансовому світі цифрові валюти центральних банків (Central Bank Digital Currencies, CBDC) поступово стають ключовим інструментом трансформації платіжних систем та розвитку фінансової інфраструктури. CBDC представляють собою електронну форму національної валюти, емітовану центральним банком, яка, як правило, прив'язана до офіційного курсу національної валюти. Їх впровадження обумовлено глобальними тенденціями: необхідністю прискорення та здешевлення фінансових транзакцій, підвищенням прозорості фінансових потоків та забезпеченням доступу до сучасних платіжних інструментів у цифровій економіці.

Україна активно досліджує впровадження цифрової гривні -офіційного електронного аналога національної валюти. Пілотні проєкти та дослідження, що проводяться Національним банком України, спрямовані на модернізацію платіжної системи, підвищення фінансової інклюзії та зміцнення позицій національної валюти в умовах цифрової економіки. Цифрова гривня дозволяє забезпечити більш швидкі та дешеві транзакції, а також підвищує прозорість руху коштів і сприяє боротьбі з тіньовою економікою [29].

На відміну від криптовалют, цифрова гривня не передбачає децентралізованого випуску та анонімності операцій. Вона є прямим зобов'язанням Національного банку України, що гарантує її стабільність, надійність та законний статус платіжного засобу. Це означає, що користувачі можуть бути впевнені в стабільності її вартості та безпеці проведених транзакцій, оскільки е-гривня забезпечується авторитетом центрального

банку, а не ринковою кон'юнктурою або коливаннями попиту й пропозиції, як у випадку криптовалют. На відміну від коштів на рахунках комерційних банків, цифрова гривня дозволяє більш ефективно контролювати обіг грошових коштів на рівні національної економіки, що відкриває нові можливості для регулятора у сфері монетарної політики. Крім того, інтеграція цифрової гривні з інноваційними фінансовими платформами та сервісами FinTech створює умови для розвитку сучасних фінансових продуктів, підвищуючи ефективність і доступність електронних платежів, сприяючи розвитку цифрової економіки та залученню до фінансової системи ширшого кола громадян та підприємств [72].

Національний банк України розглядає декілька моделей функціонування цифрової гривні:

- Роздрібна модель (Retail CBDC) -призначена для щоденних розрахунків фізичних та юридичних осіб. Вона дозволяє громадянам та бізнесу безпосередньо здійснювати електронні платежі та перекази без посередництва комерційних банків.

- Оптова модель (Wholesale CBDC) -орієнтована на міжбанківські операції, розрахунки між державними структурами та фінансовими установами.

- Гібридна модель -поєднує роздрібні та оптові операції, забезпечуючи гнучкість використання цифрової валюти у різних секторах економіки.

Основні переваги цифрової гривні включають:

- підвищення прозорості фінансових операцій та зменшення тіньової економіки;

- скорочення витрат на обіг готівки (друк, транспортування, зберігання та інкасація банкнот);

- розширення фінансової інклюзії для населення, особливо в сільських районах та регіонах з обмеженою банківською інфраструктурою;

- стимулювання розвитку FinTech-сектору та створення інноваційних фінансових продуктів;
- посилення монетарного контролю та оперативності грошово-кредитної політики.

Міжнародний досвід показує, що впровадження CBDC може мати значний економічний ефект. Наприклад, у Китаї цифровий юань сприяє швидкому розвитку мобільних платежів та підвищенню контролю за фінансовими потоками, у Швеції експеримент з e-krona дозволяє аналізувати ефективність грошово-кредитної політики та досліджувати зменшення залежності від готівки, а на Багамських островах цифровий Sand Dollar підвищує доступність фінансових послуг для віддалених районів. Український досвід впровадження e-гривні може опиратися на ці практики, адаптуючи їх до національних реалій [79].

Водночас, поряд із перевагами, існують потенційні ризики:

- необхідність модернізації технологічної інфраструктури та забезпечення високого рівня кібербезпеки;
- зміни у ролі комерційних банків у системі грошового обігу;
- ризик концентрації фінансових потоків у центральному банку, що потребує ретельного регулювання та контролю.

Основні аспекти впровадження цифрової гривні можна підсумувати наступним чином:

- технологічний аспект -використання безпечних платформ на основі блокчейну та сучасних інформаційних систем;
- економічний аспект -оптимізація грошового обігу, підвищення ефективності платежів, розвиток цифрової економіки;
- соціальний аспект -розширення доступу до фінансових послуг, підвищення фінансової інклюзії;
- регуляторний аспект -зміцнення монетарного контролю та підвищення прозорості фінансових операцій;

– ризиковий аспект -кібербезпека, адаптація банківського сектору, управління концентрацією коштів.

Таким чином, цифрова гривня є стратегічним інструментом розвитку фінансової системи України, який здатний забезпечити інтеграцію національної економіки у світові цифрові фінансові процеси, підвищити ефективність платіжної системи та сприяти економічному зростанню за умови ефективного управління ризиками та технологічної підтримки.

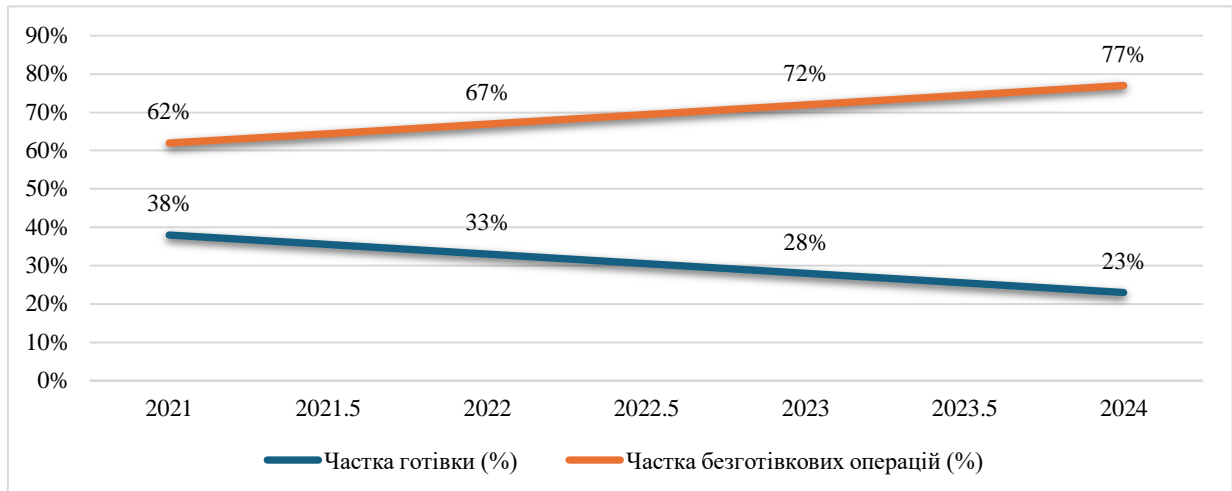
Таблиця 3.1

Вплив цифрової гривні на фінансову систему

<i>Позитивний вплив</i>	<i>Можливі ризики</i>
Зростання ефективності платіжної інфраструктури	Зменшення депозитної бази комерційних банків
Підвищення прозорості та контрольованості операцій	Необхідність забезпечення високого рівня кібербезпеки
Сприяння розвитку FinTech-екосистеми	Ризик надмірної централізації даних у НБУ
Підтримка економічної стабільності під час криз	Потенційне витіснення частини готівкового обігу

Джерело: складено за даними офіційного сайту Національного банку [30]

Таблиця 3.1. ілюструє значні зміни у структурі грошового обігу: частка готівки зменшилася з 38 % до 23 %, тоді як обсяг безготівкових операцій зріс до 77 %. Одночасно спостерігається поступове підвищення фінансової грамотності населення, що свідчить про зростаючу обізнаність громадян у сфері сучасних фінансових послуг. Ці тенденції створюють сприятливі умови для впровадження цифрової гривні, оскільки зменшення залежності від готівки та зростання електронних платежів полегшують інтеграцію нового електронного інструменту в національну платіжну систему, підвищуючи ефективність і доступність фінансових операцій.

Джерело: складено за даними офіційного сайту Національного банку [30]

Рис. 3.1. Динаміка частки готівкових і безготівкових операцій в Україні за 2021-2024 роки

Рис. 3.1. демонструє активність використання платіжних карток у першому півріччі 2024 року. Загальна кількість операцій із картками, як готівкових, так і безготівкових, склала 4 123 млн, а загальна сума операцій досягла 3 093,1 млрд грн. При цьому 3 887,8 млн операцій, або 94,3 %, припадають на безготівкові транзакції, що свідчить про їх домінування у платіжній структурі. За сумою проведених операцій безготівкові платежі становили 1 995,5 млрд грн, що відповідає 64,5 % від загальної суми операцій із картками.

Ці дані свідчать про те, що переважна більшість платежів у сучасній економіці здійснюється у безготівковій формі, що підтверджує поступову цифровізацію фінансових потоків. Така тенденція створює сприятливий фундамент для впровадження цифрової гривні, оскільки значна частка населення та бізнесу вже звикли до безготівкових розрахунків, що полегшує адаптацію до нового електронного платіжного інструменту. Крім того, активне використання карткових операцій дозволяє оцінювати ефективність існуючої платіжної інфраструктури, а також прогнозувати потенційний вплив

цифрової валюти на швидкість, безпеку та прозорість фінансових операцій. Таким чином, сучасний стан платіжного ринку України створює базу для плавного переходу до більш інтегрованих та технологічно просунутих форм безготівкових розрахунків із залученням цифрової гривні [30].

Станом на 1 липня 2024 року обсяг готівки в обігу в Україні складав 800,9 млрд грн, що на 36,5 млрд грн, або 4,8 %, перевищує показник на початок року. При цьому аналітики відзначають, що частка готівки у загальному обсязі гривні в обігу складає близько 23 %. Зростання безготівкових операцій і одночасне скорочення частки готівки свідчать про поступову цифровізацію платіжної системи країни та підвищення ролі електронних розрахунків у фінансовому обігу. Ці тенденції створюють сприятливі умови для впровадження цифрової гривні, оскільки населення та бізнес уже адаптовані до безготівкових форм платежів, а відповідна інфраструктура активно розвивається [42].

Багато країн світу вже активно досліджують або впроваджують власні цифрові валюти, що дозволяє Україні опиратися на міжнародний досвід і враховувати потенційні ризики та переваги. Так, у Китаї проводиться активне тестування e-CNY (цифрового юаня), Європейський Союз працює над концепцією цифрового євро, Швеція тестує e-krona, а Нігерія запровадила eNaira ще у 2021 році. Україна розпочала експериментальні проєкти з цифрової гривні ще у 2018 році, а у 2021 році НБУ представив WhitePaper «Е-гривня», де були визначені ключові цілі, принципи функціонування та сценарії використання цифрової валюти. У 2024–2025 роках заплановано пілотне тестування цифрової гривні у співпраці з державними структурами, комерційними банками та FinTech-компаніями.

Масове впровадження цифрової гривні очікується мати значний економічний та соціальний ефект. За оцінками експертів, вона здатна знизити витрати на обіг готівки на 30–40 %, збільшити частку безготівкових операцій до 90 %, підвищити рівень фінансової інклюзії на 10–15 % та забезпечити додаткове зростання ВВП на 0,3–0,5 % у середньостроковій перспективі.

Важливо, що ці ефекти будуть досягатися не лише через економію коштів та прискорення платежів, а й завдяки підвищенню прозорості фінансових потоків, зменшенню тіньової економіки та створенню умов для інноваційного розвитку FinTech-сектору.

Цифрова гривня має потенціал стати ключовим інструментом для модернізації фінансової системи країни. Вона забезпечує інтеграцію готівкових та безготівкових форм розрахунків, дозволяючи громадянам, бізнесу та державі користуватися швидким, зручним і безпечним інструментом платежів. Ця валюта відкриває нові можливості для автоматизації процесів у фінансових установах, створення інноваційних платіжних сервісів, розвитку електронної комерції та мобільних фінансових додатків [43].

Водночас впровадження цифрової гривні вимагає забезпечення високого рівня кіберзахисту, чіткого правового регулювання та налагодженої взаємодії між Національним банком України, комерційними банками та FinTech-компаніями. Необхідно передбачити механізми контролю за грошовим обігом та уникнення ризиків дестабілізації фінансової системи. Одночасно важливо формувати довіру населення та бізнесу до нового платіжного інструменту через прозорість, надійність та доступність цифрової валюти.

Крім того, цифрова гривня сприяє розвитку фінансової інклюзії, дозволяючи залучати до системи осіб, які раніше не мали доступу до банківських послуг, особливо в сільських та віддалених регіонах.

Отже, цифрова гривня стає не лише інструментом модернізації платіжної системи, а й потужним драйвером розвитку FinTech-сектору та цифрової економіки в цілому. Її впровадження сприятиме підвищенню довіри до національної валюти, зниженню транзакційних витрат, оптимізації обігу коштів та забезпеченню прозорості фінансових операцій, що, у свою чергу, зміцнює фінансову стабільність і монетарний суверенітет України.

3.2. Потенціал штучного інтелекту, Big Data та блокчейну у FinTech-секторі

У сучасних умовах цифровізації фінансового сектору ключову роль відіграють передові технології, зокрема штучний інтелект (AI), великі дані (BigData) та блокчейн. Їхнє інтегрування у сферу FinTech дозволяє не лише автоматизувати традиційні фінансові операції, але й підвищити ефективність аналітичних процесів, оптимізувати управління ризиками та створювати нові бізнес-моделі, які стають більш доступними, безпечними та результативними. Застосування цих технологій сприяє формуванню цифрової екосистеми, де швидкість, точність і персоналізація послуг виходять на новий рівень, а фінансові установи отримують змогу оперативного адаптуватися до динамічних змін ринку.

Штучний інтелект займає особливе місце серед інноваційних технологій, оскільки він є одним із ключових драйверів цифрової трансформації фінансового сектору. Використання машинного навчання, глибоких нейронних мереж та систем автоматичного прийняття рішень відкриває широкі можливості для підвищення ефективності фінансових послуг. Перш за все, AI дозволяє значно посилити боротьбу з фінансовими шахрайствами. Завдяки аналізу великих обсягів транзакцій у режимі реального часу, системи штучного інтелекту здатні виявляти нетипові або підозрілі операції, що дозволяє мінімізувати ризики фінансових втрат та підвищує довіру користувачів до цифрових сервісів [54].

Використання AI також суттєво підвищує ефективність кредитного скорингу та управління ризиками. Сучасні фінансові установи можуть застосовувати нетрадиційні джерела даних, зокрема інформацію з соціальних мереж, поведінкові патерни користувачів на цифрових платформах або історію взаємодії з онлайн-сервісами. Це дозволяє ухвалювати кредитні рішення швидше та точніше, зменшуючи ймовірність дефолтів та оптимізуючи портфель кредитних ризиків.

Ще одним важливим напрямком є підвищення якості обслуговування клієнтів. Чат-боти, рекомендаційні системи, голосові асистенти та персоналізовані цифрові сервіси на базі AI забезпечують цілодобову підтримку користувачів, оперативне вирішення типових запитів і формування індивідуальних пропозицій фінансових продуктів. Це сприяє підвищенню задоволеності клієнтів, збільшує лояльність та стимулює активне використання електронних фінансових інструментів.

Крім того, штучний інтелект є невід'ємною складовою автоматизації операційних процесів у банках та фінансових компаніях. Технології роботизованої автоматизації процесів (RPA) на основі AI дозволяють знизити витрати на рутинні завдання, мінімізувати кількість помилок, оптимізувати використання людських ресурсів і прискорити виконання внутрішніх процедур. Це особливо важливо для забезпечення ефективності великих фінансових установ, де обсяг транзакцій і внутрішніх операцій є значним.

Застосування AI у FinTech також відкриває можливості для розвитку інноваційних продуктів, таких як персоналізовані фінансові платформи, автоматизовані інвестиційні сервіси та цифрові консультанти, що використовують прогнозу аналітику для прийняття рішень. Крім того, інтеграція AI з технологіями BigData дозволяє прогнозувати поведінку ринку, оцінювати фінансові ризики та оперативно реагувати на економічні коливання, що сприяє загальному підвищенню стабільності фінансової системи [29].

Таким чином, штучний інтелект у поєднанні з іншими цифровими технологіями формує основу сучасного фінансового середовища, де автоматизація, аналітика та персоналізація послуг дозволяють підвищити ефективність і безпеку фінансових операцій, створюючи передумови для масштабного розвитку FinTech-сектору та цифрової економіки загалом.

У сучасних умовах розвитку фінансового ринку використання великих даних (BigData) стає стратегічним інструментом для прийняття обґрунтованих рішень та підвищення ефективності діяльності фінансових установ. У FinTech-секторі аналіз масивів структурованої та неструктурованої інформації

дозволяє детально вивчати поведінку клієнтів, прогнозувати їхні потреби та пропонувати персоналізовані фінансові продукти. Дослідження транзакційної історії, патернів платежів та активності у мобільних додатках дає змогу створювати індивідуалізовані пропозиції, що підвищує якість обслуговування та залученість клієнтів у цифрові сервіси.

Застосування BigData також забезпечує прогнозування ринкових ризиків і коливань. Алгоритми обробляють інформацію з біржових платформ, економічних новин, поведінкові патерни користувачів, що дозволяє фінансовим установам приймати більш точні інвестиційні та кредитні рішення. Використання великих даних у маркетингу сприяє сегментації клієнтів, вибору ефективних каналів комунікації та підвищенню результативності рекламних кампаній. Крім того, BigData активно застосовується у RegTech для автоматизації контролю відповідності нормативним вимогам, зменшення ризиків порушення фінансового законодавства та підвищення прозорості діяльності фінансових установ.

Паралельно з BigData важливу роль у трансформації фінансового сектору відіграє блокчейн. Ця технологія забезпечує децентралізований, незмінний та прозорий реєстр операцій, що значно підвищує безпеку фінансових транзакцій. Завдяки криптографічному захисту та відсутності єдиного централізованого контролю блокчейн знижує ризик несанкціонованого доступу, шахрайства та підробки даних. Крім того, технологія дозволяє оптимізувати міжнародні розрахунки та операції з цифровими валютами, усуваючи посередників, прискорюючи транзакції та зменшуючи комісії [34].

Однією з ключових особливостей блокчейну є смарт-контракти - автоматично виконувані програмовані умови, що зменшують потребу у третіх сторонах та мінімізують операційні витрати. Технологія токенизації активів дозволяє розподіляти права власності на нерухомість, цінні папери або інші об'єкти у цифровій формі, створюючи нові можливості для інвестицій та фінансування. Завдяки цьому блокчейн стає фундаментом для впровадження

інноваційних фінансових продуктів і підвищує доступність інвестиційних інструментів для широкого кола користувачів.

Синергія штучного інтелекту, BigData та блокчейну створює унікальне середовище для розвитку FinTech-індустрії, де автоматизація, аналітика та безпека фінансових операцій формують довіру користувачів і інвесторів, підвищують ефективність бізнес-процесів та сприяють впровадженню цифрових інновацій. Для України це відкриває перспективи активного впровадження цифрової гривні як інструменту модернізації національної платіжної системи.

Інтеграція цих технологій із цифровою гривнею дозволить забезпечити більш точний моніторинг грошового обігу, автоматизацію контролю транзакцій та підвищення прозорості фінансових потоків. Фінансові установи отримають можливість створювати персоналізовані цифрові сервіси, оптимізувати внутрішні процеси та розвивати інноваційні фінансові продукти. Крім того, це сприятиме підвищенню фінансової інклюзії, залученню населення до легальних цифрових платежів, зниженню обсягів тіньової економіки та зміцненню монетарного суверенітету України [14].

Отже, поєднання AI, BigData та блокчейну не лише підвищує ефективність і безпеку фінансових операцій, але й створює платформу для цифрової трансформації всієї економіки. Використання цих технологій у поєднанні з цифровою гривнею стане ключовим чинником розвитку сучасного FinTech-сектору в Україні, сприятиме формуванню нових фінансових моделей та інтеграції країни у глобальний цифровий фінансовий простір.

3.3. Прогноз розвитку FinTech-ринку України: сценарії та рекомендації

Сучасний FinTech-ринок є динамічним компонентом національної економіки, який об'єднує традиційні фінансові сервіси та цифрові технології, забезпечуючи інноваційний розвиток фінансової системи. Прогнозування його розвитку є ключовим інструментом для стратегічного планування всіх

учасників ринку -від державних регуляторів до стартапів і інвесторів. Такі прогнози дозволяють оцінити потенційні ризики та визначити можливості середньострокової перспективи, зазвичай на 3–5 років. В Україні державна стратегія розвитку FinTech до 2025 року створює нормативну основу та орієнтири для подальшого розвитку ринку, визначаючи ключові пріоритети і завдання для регуляторів і бізнесу.

Зараз український FinTech-ринок демонструє стабільне зростання та розширення: аналітичні дані та каталоги асоціацій відображають сотні компаній, що працюють у різних нішах -платіжні системи, кредитування, InsurTech, RegTech та інші. Частина компаній активно виходить на міжнародні ринки, що підтверджує конкурентоспроможність українських стартапів на глобальному рівні. Одночасно держава та регулятори здійснюють кроки щодо формалізації ринку віртуальних активів і підвищення уваги до RegTech, що створює додаткові можливості для розвитку, водночас формуючи нові нормативні вимоги для бізнесу [56].

ІТ-сектор України також демонструє позитивну динаміку: зростання експорту ІТ-послуг та відновлення технологічної індустрії створює сприятливі умови для розвитку фінтех-стартапів. Потужна технологічна база та наявність кваліфікованих фахівців сприяють впровадженню рішень на основі штучного інтелекту, BigData, блокчейн-технологій та інших інновацій.

Серед основних драйверів розвитку FinTech в Україні на 3–5 років можна виділити:

- регуляторну зрілість і законодавство: ухвалення та імплементація нормативних актів щодо віртуальних активів, платіжних послуг та OpenBanking стимулюватиме інвестиції та розвиток нових продуктів;
- технологічну базу та людський капітал: сильний ІТ-кластер дозволяє створювати інноваційні продукти та сервіси з використанням AI, BigData і блокчейн-рішень;

- попит з боку споживачів і бізнесу: цифровізація користувачів, потреба в швидких міжнародних платежах, безконтактних рішеннях і персоналізованих фінансових послугах;

- міжнародну інтеграцію та інвестиції: зростаюча увага міжнародних інвесторів до українського ринку після 2022–2024 років сприятиме швидкому розвитку окремих компаній і проектів.

Водночас існують фактори обмежень та ризики, які можуть впливати на розвиток ринку:

- політична та безпекова невизначеність, яка здатна стримувати великі іноземні інвестиції та реалізацію масштабних інфраструктурних проектів;

- невизначеність правового та податкового регулювання для віртуальних активів, що створює складнощі для розвитку крипто-проектів та фінтех-компаній;

- кадровий дефіцит у вузьких технологічних нішах, таких як кібербезпека та DataScience, що підвищує конкуренцію за талановитих фахівців;

- інфраструктурні бар'єри, зокрема обмежена платіжна інфраструктура та проблеми з інтеграцією та інтероперабельністю різних фінансових систем [51].

Загалом, перспективи розвитку українського FinTech залежать від здатності держави забезпечити стабільне правове середовище, розвитку технологічної інфраструктури та підтримки цифрової грамотності населення. Інноваційні технології, такі як AI, BigData і блокчейн, у поєднанні з підтримкою держави та активізацією міжнародних інвестицій можуть перетворити Україну на важливого гравця на глобальному ринку фінансових технологій.

Для прогнозу доцільно поєднати кількісний та якісний підходи:

- описова аналітика-системний огляд чинників, SWOT-аналіз, картування екосистеми.

– експертне опитування (Delphi) -залучити 8–15 експертів із регуляторів, банків, FinTech-компаній і венчурних фондів; виконати 2–3 раунди, щоб отримати консенсусні припущення.

– сценарне моделювання -визначити 3 базових сценарії (базовий, оптимістичний, песимістичний) з наборами припущень по ключових драйверах (інвестиції, темпи імплементації регулювання, доступ до талантів, макроекономічні параметри).

Таблиця 3.2

Сценарії розвитку за тривалістю прогнозу на 2025-2028

<i>Показник</i>	<i>Оптимістичний сценарій</i>	<i>Базовий сценарій</i>	<i>Песимістичний сценарій</i>
Регуляторне середовище	Повна імплементація законів, позорі податкові умови	Часткова імплементація та уточнення регуляції	Затримка впровадження, невизначеність податкової бази
Обсяги інвестицій	Високі (10+ міжнародних угод з венчурними фондами)	Помірні (5–7 середніх угод)	Низькі (1–3 угоди, локальні інвестори)
Кількість активних компаній	400+ (розвиток стартап-екосистеми)	300–350	200–250 (стагнація)
Основні напрями розвитку	RegTech, Open Banking, крос-бордер платежі, AI	Платіжні сервіси, кредитування, InsurTech	Локальні рішення для P2P платежів
Міжнародна експансія	Активна -вихід на ринки ЄС, Азії	Обмежена -окремі проекти в Східній Європі	Мінімальна - зосередженість на внутрішньому ринку
Темпи зростання ринку	25–30% на рік	10–15% на рік	3–5% на рік
Технологічні тенденції	Масове застосування AI, blockchain, RegTech	Точкове впровадження AI, Big Data	Консервативні технології, низька цифрова інноваційність
Головні ризики	Кібербезпека, конкуренція, брак кваліфікованих кадрів	Регуляторні зміни, обмежений доступ до інвестицій	Еміграція талантів, низька привабливість ринку

Джерело: складено за даними [45]

Для ефективного прогнозування розвитку FinTech-ринку використовуються різноманітні кількісні моделі. Серед них -прості прогнози доходів і ринкової капіталізації на основі CAGR, а також побудова сценаріїв доходу з аналізом чутливості ключових змінних. У більш складних випадках застосовуються методи Монте-Карло, які дозволяють відобразити невизначеність та варіативність потенційних результатів. Валідація таких моделей здійснюється шляхом перевірки результатів на історичних даних (back-testing) та врахуванням експертних оцінок, що забезпечує більш точну і надійну прогнозну основу для ухвалення рішень усіма учасниками ринку [45].

Для держави та регуляторів важливо формувати політику та практичні підходи, які підтримують стабільний розвиток FinTech-екосистеми. Серед основних заходів можна виділити:

- уніфікація нормативної бази та прискорена імплементація законодавства для віртуальних активів, OpenBanking і RegTech. Це передбачає чіткі правила щодо AML/CFT, KYC, а також податкові норми для учасників ринку;
- підтримка інновацій через гранти на R&D, податкові стимули для інвесторів на ранніх стадіях, програми навчання та підготовки фахівців у сферах DataScience та AI;
- сприяння інтероперабельності через розробку стандартів API та створення спільних платформ для тестування нових рішень (sandbox), що дозволяє стартапам ефективно інтегруватися у фінансову систему.

Для регуляторів важливими завданнями є підвищення кібербезпеки та відповідності нормативним вимогам, інвестування в аудит, сертифікацію та внутрішні процеси контролю. Також критичною є підтримка міжнародної експансії компаній та адаптація продуктів до вимог регіонів із високим рівнем регуляторної зрілості. Інвестиції у BigData та AI дозволяють підвищити точність скорингу, персоналізації послуг та управління ризиками.

Інвесторам і акселераторам рекомендовано не обмежуватися фінансовою підтримкою стартапів, а надавати комплексну допомогу у масштабуванні

бізнесу: доступ до клієнтської бази, технічну підтримку та менторство щодо регуляторних вимог. Особлива увага має приділятися сегментам RegTech та крос-бордер рішень, оскільки їхній попит зростає у разі уніфікації нормативної бази на міжнародному рівні.

Для ефективного моніторингу розвитку ринку FinTech доцільно використовувати кілька ключових показників: кількість активних компаній щорічно, обсяг транзакцій через FinTech-платформи (місцеві та крос-бордер), частка FinTech у сукупних доходах фінансового сектора, кількість інвестиційних угод і обсяг венчурного капіталу, а також індекс регуляторної зрілості, що відображає наявність ключових законів та нормативних актів.

Пропозиції для подальших досліджень включають:

- побудову кількісних моделей прогнозу з використанням даних про річні доходи компаній і транзакційні обсяги, застосування ARIMA або сценарного підходу;
- аналіз впливу регуляторних ініціатив за допомогою емпіричних методів, включаючи eventstudy для оцінки ефекту до/після введення ключових норм;
- дослідження поведінки споживачів через опитування щодо прийняття цифрових фінансових послуг, аналіз бар'єрів та драйверів впровадження.

FinTech-ринок України має значний потенціал завдяки розвитку IT-сегменту, активній спільноті стартапів та державним ініціативам у рамках національної FinTech-стратегії. При успішній реалізації регуляторних заходів та підтримці екосистеми ринок здатен пережити швидке зростання та поступову інтернаціоналізацію. Основними ризиками залишаються регуляторна невизначеність, макроекономічні та безпекові фактори, а також конкуренція за висококваліфіковані кадри. Реалізація запропонованих рекомендацій дозволить значно підвищити шанси на досягнення оптимістичного сценарію розвитку та формування конкурентоспроможної FinTech-екосистеми в Україні.

ВИСНОВКИ

Сучасний розвиток фінансової системи відбувається під впливом інтенсивного впровадження фінансових технологій (FinTech), що істотно трансформують структуру та способи надання банківських послуг. Зростання конкуренції у банківській сфері змушує фінансові установи не лише адаптуватися до змін економічних умов, а й активно запроваджувати інноваційні підходи, які допоможуть утримати наявних клієнтів і залучити нових.

В журналі Економічна правда дали таке поняття фінтех (від англ. financial technology) – являє собою новітній комплекс передових цифрових розробок та технологій, які покликані автоматизувати й оптимізувати фінансові процедури для підприємств і приватних користувачів. Саме він включає сучасні програмні рішення, цифрові платформи, інноваційні процеси та бізнес-моделі, що забезпечують ефективне управління фінансовими потоками та послугами.

Сфера фінтеху є фундаментальним рішенням більшості електронних фінансових операцій, починаючи від депозитів, грошових переказів та онлайн-кредитування та розтягуючись аж до розрахунків за товари та послуги. Його застосування забезпечує можливість у віддаленому форматі отримувати банківські та фінансові сервісів за допомогою телефону, інтернету, мобільних застосунків, вебплатформ та інших цифрових інтерфейсів. Саме новітнє впровадження фінтех у сучасне життя дозволяє клієнтам здійснювати операції швидко, безпечно й автономно, без особистого відвідування банківського відділення або взаємодії з представником фінансової установи, що в свою чергу значно зменшую час на вирішення проблем.

Україна займає провідні позиції у сфері інформаційних технологій, зокрема у таких напрямках, як розробка технологій розподіленого реєстру та нейронних мереж, систем кіберзахисту й управління даними. Місцеві програмісти та фахівці з даними компетенціями часто стають ключовою

ланкою в численних фінтех-проектах, а також у діяльності фінансових компаній і банків, що займаються створенням та впровадженням інноваційних фінтех-рішень.

Фінтех-компанії в той же час значно влаштовують значні виклики та можливості для банківського сектору. З одного боку, вони збільшують конкуренцію, що змушує банки впроваджувати нові підходи та шляхи збереження своїх стійких позицій на фінансовому ринку.

Якщо подивитись на іншу сторону, то навпаки відкривається чудова можливість для партнерства та нових інтеграції між банківськими установами та інноваційними фінтех-структурами. Дане питання є найбільш актуальним, якщо дивитись у контексті сучасного розвитку банківського бізнесу та одночасного зростання ринку цифрових та віртуальних фінансових сервісів.

Незважаючи на війну та економічні виклики, український FinTech продемонстрував високу стійкість, адаптивність та здатність до інновацій, ставши значущою складовою національної фінансової екосистеми. Завдяки діяльності FinTech-компаній Україна забезпечила безперерйну функціональність платіжної інфраструктури, розвиток онлайн-банкінгу та інтеграцію у глобальні процеси цифрової економіки.

За даними каталогу UAFIC 2019, український фінтех-ринок включає в себе більш як 100 корпорацій, велика частина із яких спеціалізується на наданні платіжних сервісів. Наразі великі сили прикладенні для створення та впровадження нових напрямків онлайн-кредитування та інфраструктурних рішень для фінансової сфери. Серед провідних гравців ринку присутні абсолютно повністю мобільні банки без фізичних відділень, а також постійно з'являються нові учасники, що розширюють конкурентне середовище.

У 2020 році обсяг європейського ринку цифрових платежів сягнув рекордних значень 802 млрд доларів США, продемонструвавши стрімке розширення на 9,9% порівняно з 2019 роком. До 2023 року обсяг ринку перевищив позначку в 1 трлн доларів США, що свідчить про стрімке

збільшення європейської індустрії онлайн-платежів – приблизно на 30% за останні три роки.

Цифрова гривня несе в собі велику цінність у майбутньому, та має поєднувати переваги готівкових і безготівкових коштів, надаючи громадянам, бізнесу та державі швидкий, зручний і надійний інструмент розрахунків. Її впровадження сприятиме підвищенню фінансової інклюзії, зменшенню тіньового обігу коштів, покращенню монетарного контролю та зниженню трансакційних витрат. Для фінансових установ це означає появу нових можливостей у сфері цифрових платежів, автоматизації процесів, а також розвитку інноваційних фінансових сервісів на основі блокчейн-технологій.

Отже, цифрова гривня стане не лише інструментом підвищення ефективності платіжної системи, а й потужним драйвером розвитку FinTech-сектору. Її впровадження закладе підґрунтя для подальшої цифровізації фінансової системи, посилить довіру до національної валюти та сприятиме інтеграції України у глобальний фінансово-технологічний простір.

Сучасний FinTech-ринок є динамічним компонентом національної економіки, який об'єднує традиційні фінансові сервіси та цифрові технології, забезпечуючи інноваційний розвиток фінансової системи. Прогнозування його розвитку є ключовим інструментом для стратегічного планування всіх учасників ринку -від державних регуляторів до стартапів і інвесторів. Такі прогнози дозволяють оцінити потенційні ризики та визначити можливості середньострокової перспективи, зазвичай на 3–5 років. В Україні державна стратегія розвитку FinTech до 2025 року створює нормативну основу та орієнтири для подальшого розвитку ринку, визначаючи ключові пріоритети і завдання для регуляторів і бізнесу.

Зараз український FinTech-ринок демонструє стабільне зростання та розширення: аналітичні дані та каталоги асоціацій відображають сотні компаній, що працюють у різних нішах -платіжні системи, кредитування, InsurTech, RegTech та інші. Частина компаній активно виходить на міжнародні ринки, що підтверджує конкурентоспроможність українських стартапів на

глобальному рівні. Одночасно держава та регулятори здійснюють кроки щодо формалізації ринку віртуальних активів і підвищення уваги до RegTech, що створює додаткові можливості для розвитку, водночас формуючи нові нормативні вимоги для бізнесу.

IT-сектор України також демонструє позитивну динаміку: зростання експорту IT-послуг та відновлення технологічної індустрії створює сприятливі умови для розвитку фінтех-стартапів. Потужна технологічна база та наявність кваліфікованих фахівців сприяють впровадженню рішень на основі штучного інтелекту, BigData, блокчейн-технологій та інших інновацій.

Завдяки цьому відбувається переосмислення моделі фінансових послуг - від офлайн-банкінгу до повністю цифрової взаємодії з клієнтом. У результаті FinTech стає не лише інструментом технологічних змін, а й основою формування нової фінансової архітектури світової економіки.

FinTech-ринок України має помітний потенціал, що впливає з технічного потенціалу IT-сегменту, наявності активної спільноти FinTech-стартапів та державних ініціатив. При сприятливій імплементації регуляторних ініціатив та підтримці екосистеми ринок може пережити швидке зростання й інтернаціоналізацію. Водночас ключовими ризиками залишаються регуляторна невизначеність, безпекові фактори та конкуренція за таланти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вовчак О. Д., Пронько В. М. Вплив фінансових технологій на забезпечення конкурентоспроможності банку. *Вісник Університету банківської справи*. 2020. № 1. С. 86-91.
2. Вовченко О.С., Раєвська М.О. Фінтех-трансформація в Україні: основні напрямки розвитку. *Національний університет ім. Ю. Кондратюка*. Полтава. 2024. С. 24-25. URL:<https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/17649> (дата звернення 01.11.2025)
3. Вядрова Н.Г. Бондарь Ю.І., Сучасний стан та перспективи розвитку FinTech-технологій у фінансовому середовищі України. *Сучасне управління організаціями: концепції, цифрові трансформації, моделі інноваційного розвитку : зб. тез доп. V Міжнародної науково-практичної конференції, 20 листоп. 2025 р.* Харків, 2025. С. 40-42.
4. Гаврилко Т.О., Антонова Р. FinTech: зарубіжний досвід та особливості розвитку в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2020. Випуск 29. С. 17-22.
5. Григораш О., Волошин І. Тенденції розвитку фінансових технологій під впливом пандемії та війни. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск 47. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2176/2102> (дата звернення 01.11.2025)
6. Гаврилко Т. О., Антонова Р. FINTECH: Зарубіжний досвід та особливості розвитку в Україні. *International Economic Relations And World Economy*, 2020. № 29 URL: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2020-29-3> (дата звернення 01.11.2025)
7. Демчишак Н.Б., Гудима Р.П. Розвиток фінтеху в Україні та світі на основі використання технологій блокчейну і штучного інтелекту. *Ефективна економіка*. 2021. № 6. URL:www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2021/4.pdf (дата звернення 01.11.2025)

8. Закон України «Про Національний банк України» № 679-XIV від 20.05.1999р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
9. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» № 1953-IX від 14.12.2021р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text> (дата звернення 01.11.2025)
10. Закон України «Про банки і банківську діяльність» № 2121-III від 07.12.2000р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення 01.11.2025)
11. Закон України «Про державну таємницю» № 3855-XII від 21.01.1994. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text> (дата звернення 01.11.2025)
12. Закон України «Про електронні довірчі послуги» № 2155-VIII від 05.10.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> (дата звернення 01.11.2025)
13. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» № 851-IV від 22.05.2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text> (дата звернення 01.11.2025)
14. Закон України «Про національну безпеку України» № 2469-VIII від 21.06.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення 01.11.2025)
15. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» № 2163-VIII від 5.10.2017 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text> (дата звернення 01.11.2025)
16. Закон України «Про платіжні послуги» №1591-IX від 30.06.2021 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text> (дата звернення 01.11.2025)

17. Закон України «Про страхування» №85/96-ВР 07.03.1996 2021 - URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 01.11.2025)
18. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» №664-III. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text> (дата звернення 01.11.2025)
19. Закон України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» № 1667-IX від 01.12.2022 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text> (дата звернення 01.11.2025)
20. Закон України «Про віртуальні активи» № 2074-IX від 17.02.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (дата звернення 01.11.2025)
21. Ільчук П.Г., Коць О.О., Колосовська І.В. Фінтех-компанії: сучасний стан та перспективи впливу на розвиток фінансового ринку України. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2021. № 5 (122). С. 46-53.
22. Каталог фінтех компаній України 2023 URL:<https://montenegro.mfa.gov.ua/storage/app/sites/54/ftcat2023uaweb-1-1.pdf> (дата звернення 01.11.2025)
23. Калітинський Я.А. Фінтех стартапи в Україні. Ірпінь, 2024. URL:<https://ir.dpu.edu.ua/handle/123456789/2869> (дата звернення 01.11.2025)
24. Кльоба Л.Г., Добош Н.М., Сорока О.П. Впровадження фінансових технологій. *Ефективна економіка*. 2020 № 12 С. 3-9 URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/12_2020/130.pdf (дата звернення 01.11.2025)
25. Кльоба Л.Г. Цифровізація -інноваційний напрям розвитку банків. *Ефективна економіка*. 2018. № 12. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6741> (дата звернення 01.11.2025)

26. Кльоба Л.Г. Фінтех -нові можливості для банків України. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Фінансово-кредитна система: вектори розвитку». м. Ужгород, Ужгородський національний університет, 26 квітня 2018 р., С. 51-54.
27. Коваленко В.В. Розвиток FinTech: загрози та перспективи для банків України. *Приазовський економічний вісник*. 2018. № 4(09) 2018. С. 127-133.
28. Коваленко Ю.М. Тенденції розвитку fin tech на міжнародних і національних фінансових ринках в умовах цифровізації економіки. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/304/8436/17851-1?inline=1> (дата звернення 01.11.2025)
29. Коваленко Ю.М. Управління фінансовими активами: Університет ДФС України, 2019. Ч. 1. 306 с.
30. Коваленко Ю.М. Особливості нормативно-правового регулювання FinTech на диджиталізованих ринках банківських і страхових послуг в Україні. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2023. №1(33). URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/282030/276248> (дата звернення 01.11.2025)
31. Коваленко Ю.М. Формування інституційних передумов розвитку фінансового сектору економіки України. *Економіка України*. 2011. № 7 (596). С. 49-60.
32. Мазаракі А.А., Волосович С.В. FinTech у системі суспільних трансформацій. *Вісник КНТЕУ*. 2018. № 2. С. 5-16.
33. Міжнародна фінансова корпорація (IFC). *FinTech Trends 2024*: Київ, 2023. URL: https://FinTechua.org/FinTech_trends_eng (дата звернення 01.11.2025)
34. Обушний С.М., Береславська О.І., Гулей А.І., Козій Н.С., Подольчак Н.Ю., Рисін В.В. Фінансові технології. Київський університет імені Бориса Грінченка. 2021. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/39338/1/S_Obushnyi_FT_FITU.pdf (дата звернення 01.11.2025)

35. Осиповського А.В., Михайлин А.В. Розвиток фінансових технологій в сфері банківських послуг: основні напрямки. *Молодий вчений*. 2017. № 26 (160).
36. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення 01.11.2025)
37. Офіційний сайт Національного банку України. Динаміка готівки в обігу. URL: <https://bank.gov.ua/ua/uah/cash-volume-chart> (дата звернення 01.11.2025)
38. Офіційний сайт Національного банку України. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/develop-strategy/FinTech2025> (дата звернення 01.11.2025)
39. Офіційний сайт Національного банку України. Результати ліцензування та реєстрації фінансових установ Національним банком у липні 2020 р. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/rezultati-litsenzuvannya-ta-reyestratsiyi-finansovih-ustanov-natsionalnim-bankom-u-serpni-2020-roku> (дата звернення 01.11.2025)
40. Офіційний сайт Національного банку України. Розвиток фінтеху в Україні. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/develop-strategy/FinTech2025> (дата звернення 01.11.2025)
41. Офіційний сайт Національного банку України. Стратегія розвитку фінансового сектору України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini> (дата звернення 01.11.2025)
42. Офіційний сайт Національного банку України. FinTech development in Ukraine . URL: <https://bank.gov.ua/en/about/develop-strategy/FinTech2025> (дата звернення 01.11.2025)
43. Офіційний сайт Національного банку України. «Зелена книга»: регулювання фінтех-індустрії в Україні. Київ, 2025. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Zelena_knyga_2025_fin.pdf (дата звернення 01.11.2025)

44. Паперник С.М. Що таке фінтех. Бізнес. 16.01.2018 [Електронний ресурс]. URL:<https://nv.ua/ukr/biz/experts/shcho-take-finteh-2445080.html> (дата звернення 01.11.2025)
45. Поченчук Г.М. Фінансові технології: розвиток і регулювання. *Електронне наукове фахове видання Мукачівського державного університету*. Економіка і суспільство. 2017. Випуск 13. С. 1193-1200.
46. Пшик Б., Грудзевич У. Удосконалення регулювання фін-тех на ринку банківських послуг в Україні. *Економіка та суспільство*. 2023. № 54. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-67> (дата звернення 01.11.2025)
47. Репета М.М., Смолінська С.Д. Напрями удосконалення фінансових послуг банків в Україні. 2018 №10(62) URL:<https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/201.pdf> (дата звернення 01.11.2025)
48. Різні типи фінтеху і який вибрати у 2024 році. Stfalcon. 29.12.2024 URL:<https://stfalcon.com/uk/blog/post/FinTech-types> (дата звернення 01.11.2025)
49. Рябокін М., Котух Ю. Київський інститут бізнесу та технологій. Зростаюча роль фінансових технологій у контексті розвитку цифрової економіки. Herald of Kyiv Institute of Business and Technology, 2024. URL:<https://herald.kibit.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/1786> (дата звернення 01.11.2025)
50. Теслюк С., Михальчук Б. Волинський національний університет імені Лесі Українки. Вплив трансформаційних тенденцій та стратегічних викликів у сфері FinTech-інновацій на фінансовий сектор України. Економічний журнал ЛНУ URL:<https://echas.vnu.edu.ua/index.php/echas/article/view/839> (дата звернення 01.11.2025)
51. Український фінтех в цифрах і фактах. FinTech insider.18.07.2025. URL:<https://fintechinsider.com.ua/ukrayinskyj-finteh-v-czyfrah-i-faktah-doslidzhennya-uaifik/> (дата звернення 01.11.2025)

52. Фінтех-тренди в Україні та світі: що впливатиме на фінансовий сектор у 2025 році. FinTech insider. 04.12.2024
URL:<https://fintechinsider.com.ua/finteh-trendy-v-ukrayini-ta-sviti-shho-vplyvatyme-na-finansovyj-sektor-u-2025-roczy/> (дата звернення 01.11.2025)

53. Цивільний кодекс України «Про затвердження Положення про додаткові вимоги до договорів про надання фінансових послуг та фінансових платіжних послуг, укладених банками зі споживачами» № 232 від 25.11.2022
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007500-21#Text> (дата звернення 01.11.2025)

54. Шевченко О.М., Рудич Л.В. Розвиток фінансових технологій в умовах цифровізації економіки України. *Ефективна економіка*. 2020. № 7.
URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8053> (дата звернення 01.11.2025)

55. Що таке фінтех і як він впливає на ваше життя вже сьогодні? Економічна правда. 5 грудня 2018.
URL: <https://www.epravda.com.ua/projects/FinTech/2018/12/5/641431/> (дата звернення 01.11.2025)

56. Andjelic J. These FinTech Statistics Show an Industry on the Rise.
URL:<https://fortunly.com/statistics/FinTech-statistics/> (дата звернення 01.11.2025)

57. Bezpalu, R. FinTech innovations: prerequisites for development and current trends. *Economics*, 2021. № 2, 44-49.

58. Duarte, F. FinTech Market Size & Future Growth (2025-2029). *Exploding Topics*. 2024. URL:<https://explodingtopics.com/blog/FinTech-market> (дата звернення 01.11.2025)

59. Feyen E., Natarajan H., Saal M. FinTech and the future of finance market and policy implication. 2023. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099450005162250110/pdf/P17300600228b70070914b0b5edf26e2f9f.pdf> (дата звернення 01.11.2025)

60. FinTech Market Analysis. Global Market Estimates Research & Consultants. 2025. URL:<https://www.globalmarketestimates.com/market-report/global-FinTech-market-3258> (дата звернення 01.11.2025)
61. FinTech Trends 2025: What Businesses Should Expect. (2024). Top FinTech Trends 2025: DashDevs. URL: <https://dashdevs.com/blog/FinTech-trends-2024/> (дата звернення 01.11.2025)
62. Gavruluk, V. How Does FinTech Impact Consumers? Aronda. 2024. <https://aronda.agency/blog/how-does-FinTech-impact-consumers> (дата звернення 01.11.2025)
63. Investment Trends 2025: Whats Hot and Whats Not for CEE Investors. TheRecursive.com. 2025. URL:<https://therecursive.com/vc-opportunities-promising-sectors-investment-trends-strategy-cee-europe-2025/> (дата звернення 01.11.2025)
64. Kabachynskyi, I. How Activitis FinTech Company Helps Ukrainian Businesses Overcome Wartime Challenges. UNITED24 Media. 2024. [Електронний ресурс]. -URL:<https://united24media.com/business/how-activitis-FinTech-company-helps-ukrainian-businesses-overcome-wartime-challenges-3804> (дата звернення 01.11.2025)
65. Koretskiy M. Winning strategy: Why the time is right to invest in Ukrainian FinTech. Euractiv. 2024. URL: <https://www.euractiv.com/section/europe-s-east/opinion/winning-strategy-why-the-time-is-right-to-invest-in-ukrainian-FinTech/> (дата звернення 01.11.2025)
66. Open Banking: що це і як вплине на фінтех-ринок України. Fondy. 27.07.2023 URL: <https://fondy.ua/uk/knowledge/open-banking/> (дата звернення 01.11.2025)
67. OECD. Mapping Ukraine's Financial Markets and Corporate Governance Framework for a Sustainable Recovery. Paris, 2025. [Електронний ресурс].URL:<https://www.oecd.org/.../mapping-ukraine-s-financial-markets-2025.pdf> (дата звернення 01.11.2025)

68. Pivniak, Y., Hrebenuk, N. The Significance and Future Development Prospects of the FinTech Sector in Ukraine. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2024. №3(6) URL: <https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20240306.03> (дата звернення 01.11.2025)
69. Ryzhykova N., Ostapenko R., Horokh O., Kovalenko V. Analysis of FinTech in Ukraine: Current State, Prospects Development and Investment Opportunities. *Modern Economics*, 2024. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/en/analysis-of-FinTech-in-ukraine/> (дата звернення 01.11.2025)
70. Six digital growth strategies for banks URL: <https://www.mckinsey.com/capabilities/mckinsey-digital/our-insights/six-digital-growth-strategies-for-banks> (дата звернення 01.11.2025)
71. Sullivan, T. 10 FinTech trends that define the industrys future. Plaid. 2024. URL: <https://plaid.com/resources/FinTech/FinTech-trends/> (дата звернення 01.11.2025)
72. Stoiko, O. Y. Formation and Development of FinTech Business in Ukraine. *Бізнес Інформ*, 2020. 384-392. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-2-384-392> (дата звернення 01.11.2025)
73. The Pulse of FinTech H1 2022. URL: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2022/08/pulse-of-FinTech-h1-22.pdf> (дата звернення 01.11.2025)
74. Top 7 Best Practices for FinTech Compliance. InnReg. 2024. URL: <https://www.innreg.com/blog/FinTech-compliance-best-practices> (дата звернення 01.11.2025)
75. Ukrainian Association of FinTech and Innovation Companies. *Ukrainian FinTech Catalogue 2023*. Київ, 2023. URL: <https://FinTechua.org/en/FinTech-catalog-2023> (дата звернення 01.11.2025)
76. Ukrainian Association of FinTech and Innovation Companies. *Ukrainian FinTech Catalogue 2024*. Київ, 2024. URL: https://FinTechua.org/catalog_2024eng (дата звернення 01.11.2025)

77. Ukrainian Association of FinTech and Innovation Companies. Ukrainian FinTech Catalogue 2025: Presentation and Analytics. Київ, 2025. URL:<https://FinTechua.org/presentationoftheukrainiancatalog2025> (дата звернення 01.11.2025)

78. Ukrainian FinTech Industry Navigator. Київ, 2024. URL:https://itukraine.org.ua/files/Ukrainian_FinTech_Industry_Navigator.pdf (дата звернення 01.11.2025)

79. Ukraine's tech market: 2025 report. URL:<https://src.nix.com/uploads/2025/02/25/d3f17988-8246-40ae-9703-3cd14f6163ad.pdf> (дата звернення 01.11.2025)

80. Virtual assets in the law: In Ukraine, the long-awaited document for the launch of the market has been presented. NATIONAL SECURITIES AND STOCK MARKET COMMISSION. 14.06.2023 URL:<https://www.nssmc.gov.ua/en/virtualni-aktyvy-v-zakoni-v-ukraini-predstavlenyi-dovhoochikuvanyi-dokument-dlia-zapusku-ryнку/> (дата звернення 01.11.2025)

81. Vartsaba, V., Zaslavska, O. FINTECH INDUSTRY IN UKRAINE: PROBLEMS AND PROSPECTS FOR THE IMPLEMENTATION OF INNOVATIVE SOLUTIONS. Baltic Journal of Economic Studies. 2020. №6(4) - URL: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2020-6-4-46-55> (дата звернення 01.11.2025)

82. What is FinTech regulation? IDnow. 2023. URL:<https://www.idnow.io/FinTech/what-is-FinTech-regulation/> (дата звернення 01.11.2025)